

MAGYARLANDO

+ 4 lei

Taxa postală plătită în nu-
aprobării Dir. Gen. PTT R.

T. „Otthon” Írók és Hírlapírók Köre
BUDAPEST
VII. Erzsébet körút 9—11.

Főszerkesztő
és a szerkesztésért felelős:
dr. Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
VI. évfolyam, 205 (1647) szám * Vasárnap, 1937 október 10

Főmunkatárs:
dr. Gyárfás Elemér

Békét hirdetett a miniszterelnök a nyugati határszélen

A kisebbségek szabad fejlődésének egyetlen feltétele: legyenek lojálisak és segítsék elő a teljes lelki kibékülést — mondotta
Tatarescu miniszterelnök

„Béke és megértés befelé, béke és megértés kifelé!”

Tatarescu miniszterelnök beszéde szombaton délben elhangzott Oradeán. Ezt a beszédet a sajtóban megjelent beharangozások után érthető nagy érdeklődéssel várta nemcsak Románia népe, hanem a külföld is. Különösen az utódállamok várhatták feszült figyelemmel a Románia nyugati határszélén történő felelős kormány megnyilatkozást, amelynek fontos külpolitikai és belpolitikai kérdéseket kellett tisztáznia.

E kérdések tisztázása megtörtént. A miniszterelnök határozott választ adott olyan nyílt kérdésekre, amelyek a dunai államok között folyó legutóbbi tárgyalások során felmerültek. A válasz összegezve a következő: Románia békét akar minden szomszédjával és a közép-európai helyzet megjavítása érdekében hajlandó békejobbot nyújtani mindenkinek, aki a mai határok sérthetlenségének biztosítása mellett kész közreműködni a Közép-Európában élő népek közötti viszony megjavításában. Ezzel az időszerű külpolitikai kérdéseket intézte el a miniszterelnök. Belpolitikai megnyilatkozásai terén pedig szót a kisebbségekhez. Főképpen és felelőssége tudatában ígért. Megígérte, az ország törvényének keretén belül és a nemzeti állam követelményeivel összeegyeztethető szabad fejlődést az ország kisebbségei számára. Ennek a szabad fejlődésnek csak egyetlen feltételt jelölt meg: Legyenek lojálisak a kisebbségek és segítsék elő a teljes lelki kibékülést.

Tatarescu beszéde kétségtelenül nagyhorderejűnek tekinthető a mai feszült kül- és belpolitikai légkörben. Egető kérdéseket tisztázott és hozzájárult ahhoz, hogy a vak bizonytalanság szabadonjárható nyílt utá tiszta zódjék. A pillanat tehát, amelyben a miniszterelnök felelős beszéde elhangzott, történelmileg mondható. Történelemmé azonban csak úgy válhat, ha a tiszteltreméltó kezdeményezés nem áll meg a röppönő szavak erejénél, hanem teremti meg a tettek mezejére is. Az ország kisebbségei mindenestre megnyugvással fogadják a kormányfői ígéretek és őszinte szívekkel készek arra, hogy a mindenirányú konszolidációs munkát állampolgári kötelességeik teljesítésével segítsék elő.

Lobogódiszben várja a város a miniszterelnököt

Oradea. Saját tud. Nagy előkészületek előzték meg G. H. Tatarescu miniszterelnöknek a városba való érkezését, aki ez alkalommal első ízben látogatja meg városunkat. A lakosság ebből az alkalomból zászlódiszbe öltöztette a várost. A rendőri kirendeltség Popoviciu Valér rendőr-kapitány vezetésével már a kora reggeli órákban kivonult a pályaudvarra a rendfenntartás biztosítása végett. Szintén kora reggel megkezdődött az iskolások felvonulása, valamint a vidékről beérkezett tömegeknek a pályaudvar felé özönlése. 10 órától kezdve az állomás perronján gyülekeznek az egyházak, a közintézmények vezetői, a megyei és városi küldöttségek, a meghívott vendégek s rövidesen megérkezik Banciau tábornok, helyőrségi parancsnok, valamint Fodor Péter ideiglenes bizottsági elnök is a városi tanács tagjaival együtt.

Mosoiu Tibériu földművelésügyi miniszter, aki a fogadtatás előkészítésére még pénteken

megérkezett Oradeára. Bratcaig elébe utazott Banciau P. Joan megyefőnök társaságában a miniszterelnöknek és ott szálltak fel a kormányfőt hozó vonatba.

Az oradeai állomásra 10 óra 20 perckor futott be a gyorsvonat, amely Tatarescu miniszterelnököt, Iasievici hadügyminisztert és Radu Irimescu légügyi minisztert hozta magával. Tatarescu őrnagy egyenruhában érkezik, hogy ezzel hangsúlyozza látogatásának jellegét. A külön szalonkocsiból kilépő miniszterelnököt előbb Banciau tábornok, utána Fodor Péter ideiglenes bizottsági elnök üdvözölte. Ezután az összegyűlt közönség hurrázása közepette Tatarescu kíséretével autóba ült és kiutazott a vármegyébe, ahol a határszélen most folyó építkezéseket jelenlétükben Balan ardeali metropolita felszentelte. Innen délben 12 órára érkezett vissza Tatarescu és kísérete a városba és egyenesen a Dorian filmszínházba ment. Itt folyt le ugyanis a hivatalos fogadtatás s utána a miniszterelnök nagy érdeklődéssel várt beszéde.

Fogadtatás és üdvözlő beszédek

Délben 12 órára a Dorian filmszínház hatalmas terme zsufolásig megtelt meghívott vendégekkel és érdeklődőkkel, kiknek zugó tapsvihara közepette lépett a terembe őrnagy ruhában Tatarescu miniszterelnök. A miniszterelnök

a színpadon elhelyezett asztal mellett foglalt helyet, körötte megjelentek: Balan metropolita, Iasievici marsall, hadügyminiszter, Irimescu légügyi miniszter, Mosoiu Tibériu államtitkár, Banciau tábornok, helyőrségi parancsnok, Banciau P. Ioan megyefőnök, Chirila Augustin alispán, valamint több helyi előkelőség. A színpadon mikrofon állott, amely a szabadba vetítette a teremben elhangzott beszédeket. Kint a téren nagy néptömeg hallgatta a hangszórókat.

A város közéleti vezetői, egyházainak és intézményeinek fejei egymásután járultak a mikrofon elé és mondták el üdvözlő beszédeiket. Ezek között Banciau helyőrségi tábornok a következőket mondotta:

— Az a nagy munka, amely az Ön vezetésével álló kormány uralma óta ezen a vidéken kifejlődött, büszkeséggel és örömmel tölt el bennünket, katonákat. Ez az öröm arra indít bennünket, hogy a román katonák őseitől öröklött erényeiről és vitézségéről biztosítsuk ez alkalommal is a kormányt. A román katona minden körülmények között teljesíti feladatát a trón és az ország iránt. Ez a nap, melyen Kegyelmséged megtisztelt bennünket látogatásával, miránk nyugati határszélen élő katonákra, felejtethetetlen ünnepnap marad. Törhetetlen szeretetet és hűséget érzünk nagy kapitányunk, II. Károly király iránt (a terem közönsége hosszu ideig felállva tapsolt), akinek aldozatosságát és szeretetét állandóan érezzük.

Ezután Mihalescu Nicolai táblai főelnök biztosította a bírói kar ragaszkodásáról a kormányfőt, majd Banciau P. Ioan megyefőnök tolmácsolta a megye üdvözlését a következő beszéddel:

— E megye lakossága, amely büszke arra a megtiszteltetésre, amelyben Ön részesíti, összeforva az ország javára való munkában, általam mond Önnek Istenhozottat. Meggyőződésünk, hogy az Ön jelenléte itt történelmi időpontot jelent, amelynek jelentőségét érezzük és amelynek szolgálatára szenteljük összes erőinket. Örvendezünk, hogy alkalmunk nyílik mély tiszteletünk és odaadásunk érzelmeinek kifejezésére Önnek és a kormánnyal szemben. Ezek az érzések abból az állandó és termékeny gondoskodásból fakadnak, amelyet Ön minden érdekeink iránt mutat és amelyek egyazon cél felé vezetnek: az ország konszolidálása és haladása felé. Lelkünk legmélyéből érzünk örömet az utóbbi évek alkotásai felett és ugyanakkor állandó gondunk, hogy hasznos munkával óhajainkat tettekké váltsuk. Ugyanakkor azt kérjük, méltó tassék tolmácsolni Öfelsége II. Károly király előtt rendíthetetlen hódolatunk és törhetetlen szeretetünk kifejezését.

Utána Fodor Péter, a városi ideiglenes bizottság elnöke üdvözölte a miniszterelnököt.

Azt hangoztatta hogy az összes dolgozó társadalmi osztályok átérzik a kormány működésének áldásait, amiért hálás köszönetet mond. Kiemeli, hogy a miniszterelnök jelenléte nemcsak egy történelmi esemény, hanem egy fontos lélektani tény, amelynek jótékony hatása egyre jobban megmutatkozik. A román etnikai nép erkölcsét emeli és megerősíti ez az ese-

mény, míg a magyar lakosság lelki nyugalmát szolgálja, amely loyális meggyőződésére az agitátorok szónoklatai nem lesznek hatással. A miniszterelnök látogatásáért ismételtén kifejezi a város lakosságának köszönetét.

Végül dr. Gherman Victor a Casa Nationala nevében mondott üdvözlő beszédet.

Tatarescu miniszterelnök beszéde

Ezután a közönség tapsai közepette Tatarescu miniszterelnök lépett a mikrofon elé és felemelt karral csendet intve, megkezdte beszédét:

— Uraim!

— Köszönöm önöknek a kormány nevében a bizalom megnyilvánulását, amelynek olyan melegséggel kifejezést adtak. Ez a megnyilatkozás számunkra annál drágább, minthogy az ország határszélén történik, ahol akár csak a többi határszéleken, a felelősség érzésének állandóan élevenínek és a hazafiságnak állandóan ébernek és alkotónak kell lennie.

— Uraim! Ideérkeztem a kormány katonai munkatársainak kíséretében, hogy a határainkon folyó erődítményi munkálatokat felülvizsgáljam. Ama nagy felszerelési program keretein belül, amelyet Öfelsége a király szakadatlan útbaigazításai alapján kidolgoztunk, a kormány ráterhetett az ország katonai hatalmának emelése érdekében elrendelt intézkedések ezen utolsó fejezetének keresztülvitelére.

— A határok erődítményi programját csak több éven át tudjuk megvalósítani a teljes befejezésig. Kő- és vasövezet fogja majd körül határainkat és ezeken belül az ország folytatja szervezési és előhaladási munkálatait biztonságban és békében.

— E nagy mű megkezdése lelkiismeretünk szerint: az ország védelmét és a béke megvédését egyaránt szolgálja.

Erősen és felfegyverzetten le fogunk fejezteni minden kísérletet, míg ha gyengék és felkészületlenek vagyunk, felbátorítunk minden étvágyat. Erősségünk által elűzzük a háborút — gyengeségünk által kihívjuk és provokáljuk. A mai körülmények között az erősség békét és a gyengeség háborút jelent.

Ime tehát, ezek a kazamaták, amelyek alkalmasak arra, hogy biztosítsák határaink örökkévalóságát, egyúttal a béke kazamatái is.

BARÁTSÁG A SZOMSZÉDOKKAL.

— Ez ünnepély alkalmával, mely egyúttal államunk növekvő erejének nyilvánítása is, kívánjuk ismét békevágyunkat és azt az óhajunkat, hogy békés viszonyban éljünk azokkal, akiket a történelem változandósága a nagy megemlékezés útjába helyezett a múltban. Jelentsük ki ez alkalommal, hogy készek vagyunk együttműködni velük a béke konszolidálása és megvédése érdekében és Európának e részében egy olyan együttélés megszervezésében, mely a jog tiszteletben tartásán és az érdekek egybehangolásán alapszik. Baráti kezét nyújtunk mindazoknak, akik osszák ezt a hitet és ez érteket, valamint mindazoknak, akiket ez a békevágy és együttműködési óhaj irányít.

A KISEBBSÉGI KÉRDÉS.

— Amikor egy jelentős kisebbségi lakossággal rendelkező városban beszélek, leszögezem, hogy rendezni akarjuk a normális együtt-

Gerely Jolán:
Hivatás vagy robot
(A dolgozó leány)

Ara 110 lei és portó.

Kapható könyvosztályunkban

élés és a kölcsönös bizalom kapcsolatát azokkal a kisebbségekkel, melyek mindenkori nemzeti államunkba vannak tömörítve, azokkal a kisebbségekkel, melyeket a történelem a századok folyamán a mi nemzetünk által birtokolt határok közé helyezett. Mert mi felejtani akarjuk mindazokat az igazságtalanságokat, melyek a múltban a történelmi ellenségeskedés falát emelték közénk és

az idő szellemétől sugalmazva és a méltányosságból és igazságosságból eredő törvényeink keretén belül biztosítani akarjuk ezeknek a kisebbségeknek szabad fejlődésük minden feltételét.

„TÖRTÉNELMI IGAZSÁGSZOLGALTATÁS A ROMÁN ELEM MEGSEGÍTÉSÉNEK MUNKÁJA.”

— Ami azokat a megemlézéseket és nehézségeket illeti, amelyek a többség és kisebbség viszonyából természetes módon származnak, mindezek mindenkori megoldhatók az engedékenység s a megértés legteljesebb légkörében.

— Amikor a kisebbségek e bánásmódot élvezik, köteleességünk, hogy semmi körülmények között meg ne feledkezzünk arról, hogy a román állammal szemben minden kötelességüket lojálisan teljesíteniük kell és e kötelességek között az első az, hogy az állam összes érdekeit és aspirációit magukévá tegyék, mert az állam áldozatok árán garantálja nyelvüket, hitüket és fejlődésüket.

— Ez a támogatási mű, ez a történelmi igazságszolgáltatás, melyet a mi kormányunk kezdett meg s melyet minden utánunk következő kormánynak folytatnia kell, nem volt és nem is lesz a kisebbségek ellen irányadó ténykedés. A tegnapi elnyomottak soha sem lesznek elnyomók.

Ideges gyomorban,

gyomorgörcsök, görosös állapot, hányinger, emésztésből eredő ideges fejfájás és álmatlanság eseteiben a világhírű amerikai Gastro D.-vel úgy a belföldi, mint a bécsi, berlini, stb. kiutakakon hosszabb kísérletezés után a legjobb eredményeket érték el.

Gastro D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy megrendelhető 135 lei után vét mellett Császár E. gyógyszerárakban, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

— Ezzel szemben maguk a kisebbségek, amikor tanubizonyoságot tesznek a megértésről, saját érdekükben segítenők kell ezt az igazságtévesi műveletet, hogy ezzel hozzájáruljanak a többségi néphez való viszonyukat zavaró utolsó megemlézés és ellentét kiküszöböléséhez.

Béke és megértés kifelé, béke és megértés befelé. Ez állandó vezérelv keretein belül irányítandó a román állam élete.

— Uraim, amikor befejezem ezt a nyilatkozatot, buzdítást akarok intézni önökhöz. Az ország határainak megerősítése az összes románok együttes műve kell, hogy legyen, amely egyben jelkép is. Minden egyes román egy követ, vagy egy lapát földet helyezzen el ezen a védelmi övön, amely biztosítja területünk sértetlenségét.

— Aki nem járulhat hozzá e műhöz karjaival, járuljon hozzá vagyonával. Mindenki saját lelkiismeretére hallgatva, tehetségéhez képest. Így a határerődítmények építése a nemzeti szolidaritás hangoztatásának legmagasabb alkalma lesz.

— E szótatomat az egész románág lelkiismeretéhez intézem.

Majd felemelt és összeszorított ököllel, harsány hangon így fejezte be beszédét a miniszterelnök:

Éljen az egységes és oszthatatlan Románia!

A miniszterelnök beszéde után a meghívott vendégek a „Casa Nationala” dísztermében közeledben vettek részt. A miniszterelnök ebéd után megtekintette a repülőteret és a Kereskedelmi Csarnok kiállítását, majd délután 6 órakor kíséretével együtt elutazott Sibiuha, ahonnan a hadgyakorlatok színhelyére megy.

Schuschnigg szövetségi kancellár a bolsevizmusról beszélt

„Tekintettel az osztrák nép egészséges szellemére, a bolsevizmus nem veszedelmes Ausztriára”

Bécsből jelentik: A hazafias arcvonal bécsi ülésén Schuschnigg szövetségi kancellár beszédet mondott, melyben a bolsevizmus kérdésére is rátért.

— Ausztriában — mondotta többek között — a bolsevista gondolatmenettel szemben a legszigorubb behozatali tilalom áll fenn. Tekintettel az osztrák nép egészséges szellemére, a bolsevizmus nem veszedelmes Ausztriára. De természetesen, hogy Ausztria nem tűr semmiféle szomszédagságot sem ezekkel az eszmemene-tekkel.

A német—osztrák viszonyról Schuschnigg a többi között a következőket mondotta:

— A német utat járjuk, de nem azért, mert előírják nekünk, hanem saját akaratunkból és saját erőnkkel. Legnagyobb súlyt helyezünk a szerződések betűszerinti teljesítésére és nem követünk el semmiféle egyezményességét. Szilárd meggyőződésünk, hogy nem egy surlódás és ellenségeskedés könnyen elkerülhető lenne. Nem látunk ellentétet, ha innen és túl a fővárosok, kancellári hivatalok és népek kölcsönösen tiszteletben tartják a másik ország szabad berendezkedését. Felpanaszoljuk azon-

ban a magunk országában egyesek gondolkodását. Aki megkísérli, hogy németbarát megnyilatkozásában osztrákellenes hangot hallasson, az ellenkezőjére fordítja a szerződések értelmét és megnehezíti azok végrehajtását. Azok, akik ilyen célokat követnek, vegyék tudomásul, hogy ezt nem tűrjük.

Tűz a könyvraktárban. Braşov. Saját tud. A Fötéren levő Hiemesch Vilmos-féle könyvkereskedés raktárában az elmúlt éjszaka tűz ütött ki, amely több mint 600 ezer lei értékű árut hamvasztott el. A kár azért is jelentékeny, mert a raktár nem volt biztosítva. A vizsgálat szerint a tűz okozója egy könnyelműen eldöntött égő cigareta volt.

Iparos szaklap Oradeán. Értékes és hézagpótló sajtóorgániummal lett gazdagabb a város Farkas Vilmos hírlapíró és Horia Teodor munkakamarai titkár, ügyosztályfőnök szerkesztésében jelenik meg szombaton „Ipar és Kereskedelem” címen egy nagy alaku, 8 oldalas szaklap, amely az összes szakmai kérdéseket felöleli, alást foglal különböző szakkérdésekben és hathatós védelmét vállalta a kisiparos érdekeinek. A nagyterjedelmű és nívós ujság előfizetési díja mindössze 20 lei havonta. Szerkesztőség és kiadóhivatal Str. Nicolae Jorga 1. Telefon 772.

Misztika vagy misztifikáció?

(S. I.) — Bizonyos oldalakról — az itteni tágabb magyar táborból — minden alkalmat megragadnak arra, hogy a román-magyar közlekedés ügyéből politikai tőkét kovácsoljanak. A legutóbb az ifjúság találkozásánál történt erre balulsikerült kísérlet. Mondanunk sem kell, hogy ezek az illetéktelen erőltetések magának az ügynek ártanak a legtöbbet. Még pedig elsősorban éppen az itteni magyarság ügyének, melynek esélyeit rontják, súlyát csökkentik. Ezzel azonban keveset törődnek azok, akik az efféle törekvéseknek minden támogatást megadnak és gondoskodnak arról, hogy azok állandóan, sokszor minden alap és kilátás nélkül foglalkoztassák a kisebbségi magyar közvéleményt és olyan látszatot keltsenek, mintha ennek a közlekedésnek ügye rajtunk, egyes közülünk való férfiak magatartásán múlna.

Arra vonatkozólag, hogy kik az irányítók, nem szükséges bizalmas jelentések és tájékoztatások birtokában lenni. Bőven elég elolvasni a törekvések bizonyos újságbéli megnyilatkozásait — kellő tájékozottsággal. Olykor pedig hasznos ellenőrző összehasonlításokra is alkalom nyílik.

Eppen most került a kezünkbe részletes helyzetkép az elzász-lotaringiai állapotokról s meglepetéssel állapítottuk meg, mily nagy hasonlóságok ütköznek ki éppen a „közlekedés” témája körül. Mintha láthatatlan drótok hálóznák be egész Európát s ezeken a drótokon láthatatlan központok rángatnának bizonyos embereket, kik erre a bábutáncra kaphatók.

Elszász-Lotaringiában a lakosság óriási többsége az otthonvédő tábor, az úgynevezett Heimabewegung mögött áll. Ez a nemzeti egyesület abból látszik a legjobban, hogy az elzászi terület összes képviselői — kétfőnek kivételével — minden fontos ügyben együttesen járnak el, ámbar különböző pártok kötelekébe tartoznak. Elszakadási törekvés, mint politikai mozgalom, Elzászban nincsen, ezzel leggyűlölködőbb ellenfeleik sem vádolják meg őket. Az otthonvédő törekvések tehát nem takarnak semmiféle titkos célokat, hanem azt akarják, amit hirdetnek anyanyelvű oktatást, nemzeti szokásaik és hagyományaik tiszteltetését tartás, történelmi egyéniségük szabad fejlődésének lehetőségét a jövőben is.

Az előbb említett két képviselő közül az egyik bizonyos Walter nevezetű azonban mindent csak másodsorban tartja szükségesnek. A kisebbségi mozgalmak célját másban látja, amit a következőképpen magyaráz meg:

„Ismerjük el, hogy a francia népfront ösztönöz erejét bizonyos szociális természetű misztika adja... Az a misztika azonban, amelynek jegyében az elzászi néptömböt meg kellene alakítani, ne álljon csak helyi érdekek jegyében, hanem legyen francia nemzeti, sőt hamánitárius karaktere is. A mi misztikánk legyen a francia demokrácia megmentése, az emberi kultúrának és civilizációnak biztosítása...”

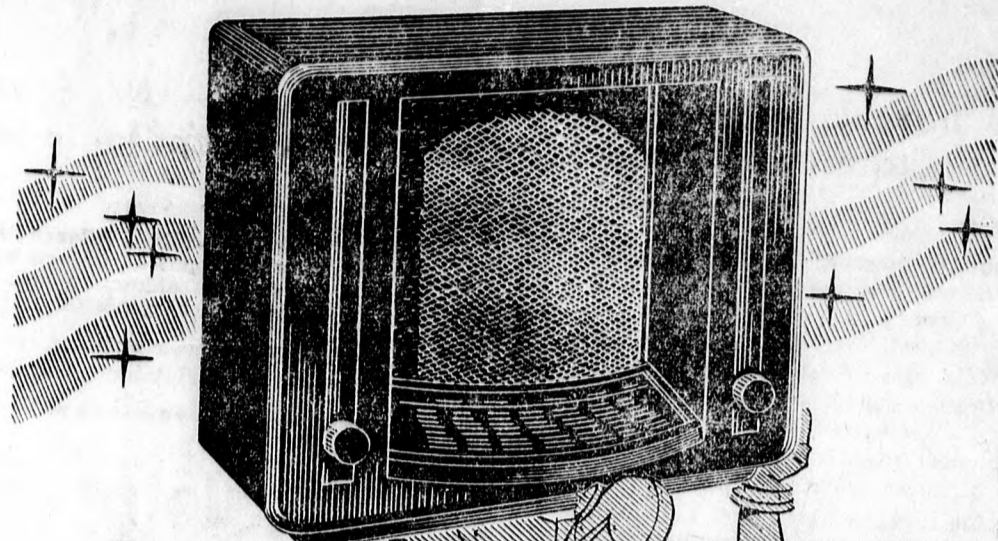
Csillogó és meggyőző érvek, különösen ha ebbe a környezetbe állítjuk, amelyben elhangzottak. A kérdés csak az, mit kap ezért az elzászi otthonvédő mozgalom cserébe?

A jámbor elzásziak csak azt látják, ami velük az elmúlt két esztendő alatt történt és ezért felettébb bizalmatlanok. Ugy látszik, ők sem tudnak elég bátran a láthatatlan jövőbe szárnyalni. Nem tudnak a szólások csillogó tollzatában népük égető és közvetlen bajairól megfélekedni.

Többek között sehogysem tudnak megfélekedni arról, hogy anyanyelvű népoktatásuk Blum miniszterelnöksége és Zay közoktatásügyi minisztersége alatt, tehát a népfront idejében került végső válságba. Amit a legádázabb nacionalisták — Clemenceau-tól Poincaré-ig — nem mertek megeselekedni, azt a népfront az ő legegységesebb népi jogaikkal habozás nélkül megeselekedte, még pedig, amint jól emlékezünk, felettébb ravasz formában.

A német tannyelvű elzászi iskolákban nyolc évről kilencre emelték fel a kötelező népoktatás idejét, azzal a megokolással, hogy a gyermekek nyolc év alatt nem tudják kellőképpen elvégezni a tananyagot, mert túlsok időt vesz igénybe anyanyelvüknek művelése és a

PHILIPS megnyitja az 1938-as RÁDIO szezont

Matador 1938

PHILIPS, a világ legnagyobb rádiógyára, bemutatja a rádió technika legutolsó vívmányait, az 1938-as szimfonikus szériával.

PHILETTE
SERENATA
CANTATA
SZIMFONIA
TELEPESES:
BARCAROLA BALADA

PHILIPS Radio

MODELLEL

Egy 4 + 1 csöves Superheterodin ocloddal és duodío-trioddal.

Permanens dinamikus hangszóró.

Újszerű konstrukció - rövid - közép és hosszú hullámhosszal.

Nagy szelektivitás nagy hang-erőséggel.

Magashangolász diafragma.

Szimfonikus Széria 1938

AZ ÖSSZES MODELLEK A HÍRES PHILIPS MINIWATT LAMPKAL VANNAK ELLÁTVA

— vallásoktatás. Tessék tehát választani: az anyanyelvnek és vallásoktatásnak elhagyása ellenében megmaradhat a nyolc esztendő tanidő. A rendelet következménye egyelőre az, hogy azok az elemi- és középiskolai tanulók, akik nyolc iskolai évnél elvégzése után elhagyták a tanintézeteket, nem kaptak végbizonyítványt. Az érdekelt lakosság nagy többsége nem hajlandó ezt az elrendezést elfogadni. A tanulók ezért nem tértek vissza az iskolákba a kilencedik esztendő elvégzésére. Nem állhatnak be tehát tanoncoknak sem, mert a munkaadók szabályszerű végbizonyítvány nélkül nem alkalmazhatják őket. Ezek után mindenki megértheti, hogy ez a szabályozás milyen mélyen vág belé a legszélesebb néprétegek mindennapi életébe. A népfront kormánya súlyos büntetéssel sújtja a munkásaladók ezreit, lehetetlenné teszi munkásifjak és leányok gazdasági boldogulását, csupán azért, mert azok kisebbségi nemzethez származtak és még hozzá — vallásoktatás akarnak maradni! Ha ezt valami fasiszta uralom művelné, de a népfront?

Az efféle tünetek többet ártanak annak a szép tartalomnak, amit egykoron a polgári öntudat ébredésének idejében a demokrácia fogalma takart, mint a legerőszakosabb parancsuralmi törekvések és elméletek. Hogyan adhatnák fel általános szép jelszavak ellenében kisebbségi népek utolsó biztos mentsvéraikat: anyanyelvüket és vallási gyökerekből sarjadó népi erőiket?

Ennek a népfronti asszimilációs irányzatnak elzászi szószólója Walter képviselő fajtiszta német és katolikus is, mint népének

többi fiai. Ugy látszik tehát, a törzsökös eredet és a közös vallás nem mindig jelent tiszta szemet és biztos ítéletet, a legegységesebb nemzeti problémák körül sem.

Nem szabadna ugyanis szem elől téveszteni nálunk sem, hogy az efféle „szociális természetű misztika”, amelyről Walter képviselő beszél, igen alkalmas és hathatós — asszimilációs tényező egyúttal. A misztika aztán utóbb, mint minden politikai misztika elfoszlik és megmarad az — asszimiláció.

Az elzásziak ezt tapasztalásból tudhatják. Nemzeti öntudatuk ébredésének természetesen útját a francia forradalom vágta el és tette ezt a népet francia érzésűvé. A francia forradalom misztikája elfoszlott, a polgári szabadságból megszületett a kapitalista politikai rendszer, mely nem jelent sokkal kisebb társadalmi terheket a szeles néprétegekre, mint a régi hűbériség, — az egyszer elvesztett nemzeti öntudat azonban csak nehezen tér vissza, ha ugyan egyáltalán visszatér.

A szociális kérdéseket a kisebbségi nemzeteknek a maguk erejével kell megoldaniuk: az együtterzés, a szolidaritás, a testvériség, az önmérséklés, az áldozatkészség erővel. Tiszta anyagi alapon amugy sem ér semmit a legszebb szociális reform: új emberre van a reformokhoz szükség, mondják egyre sűrűbben már Moszkvában is.

Ki akadályozhatná meg és minő erővel, hogy az itteni magyarság új, jobb, keresztényibb, igazabb emberré nevelje magát, amikor éppen a kisebbségi élet mindig sürgeti, olykor kényszeríti ezt a folyamatot?

Nagyarányú japán támadás a peking-hankau vasútvonal mentén

**Heves harcok dúlnak Sanghai körül is. — Az Egyesült
Államok kormánya rövid időn belül alkalmozni fogja Japán
ellen a semlegeségi törvényt**

Sanghaiból jelentik: A kínai kormány minden tisztességét megfosztotta Csang-Cse-Csun tábornokot, Tiencsin volt polgármesterét. Két másik tábornokot szintén elmozdítottak, három tisztet pedig agyonlőttek hanyag katonai kötelesség-teljesítés címén, ami miatt kínai terület ellenséges kézre került.

Sanghaiból jelentik: A távolkeleti harcokról újabbán a következőket jelentik:

Sanghai körül a Liuhangtól Lotienig húzódó szakaszon ismét heves harcok dúlnak. A japánok arra törekzenek, hogy a kínai vonalakon két nap előtt ütött rést még jobban kiszélesítsék és kimélyítsék.

Pénteken, a késő délutáni órákban a japán hadihajók pergőtűszerű rohamot indítottak a Putungi kínai állások ellen. Észak-Kínában a peking-hankau vasútvonal mentén megkezdődött a nagyarányú japán támadás.

JAPÁNELLENESES BOJKOTTOT JELENTENE A SEMLEGESSÉGI TÖRVÉNY ALKALMAZÁSA

Washingtonból jelentik: Politikai körök úgy tudják, hogy

az Egyesült Államok kormánya rövid időn belül alkalmazni fogja Japán ellen a semlegeségi törvényt,

még pedig olyan szigorral, hogy felér majd egy japánellenes bojkottal és esetleg arra kényszeríti Japánt, hogy abbahagyja Kína elleni hadjáratait.

Ottawából jelentik: A kanadai munkásszövetség elnöke felhívást intézett a kanadai szállítókhoz, hogy vegyék bojkott alá a japán árukat.

JAPÁN CSAK AKKOR JELENIK MEG A KILENCHATALMI ÉRTEKEZLETEN, HA NEM MINŐSÍTIK ELŐRE TAMADÓ FÉLNEK

Tokióból jelentik: Lapjelentések szerint Hirota külügyminiszter pénteken a minisztertanácson kijelentette, hogy

Japán szívesen elfogadja a kilenchatalmi értekezletre szóló meghívót, de nem vehet részt az értekezleten akkor, ha már előre támadónak minősítik.

Azt, hogy Japán megsértette-e az egyezményt vagy sem, csak a kilenchatalmi egyezményt alá-

Csodálatos módon menekült meg a haláltól a repülőszerencsétlenséget szervedett Hubermann

Sértetlen maradt Hubermann hatmillió lei értékű hegedűje

Hágából jelentik: Mint kiderült, Hubermann Bronislaw, a világhírű hegedűművész, akit a hollandindiai Pallenbang közelében repülőszerencsétlenség ért, csodával határos módon maradt életben. Alig hogy a repülőgép el-

hagyta a pallenbangi légikikötőt, Hubermann az utasfülke hátsó részébe kérte magához Groonefeld másodpilótát és titkárnőjét, hogy egy benszülött házaspárral való találkozását elmesélje. Beszélgetés közben történt a katasztrófa.

Azok, akik az utasfülke első részében és a pilótafülkében utaztak, szörnyet haltak, a hátsó részben lévők aránylag könnyebb sérüléseket szenvedtek.

A repülőgép-katasztrófának egyébként már négy halálos áldozta van. Érdekes véletlen folytán

sértetlen maradt Hubermann hatmillió lei értékű hegedűje is.

A lezuhanó gépből ugyanis kirepült a bőr- és fatokba elhelyezett hegedű, de a bőrtok füle megakadt egy fa ágában és a hegedű fennakadt a fán.

Coudenhove-Szenterkeszty:

Beszélgetés az életszentségről

88 oldal. Izléses karton borítékban. Füzve 65 lei és portó.

Rendkívül mélyenjáró példabeszédekben mutatja meg ez a könyv Árpádházi Szent Erzsébetben az ember s szent harmonikus egységét.

Megrendelhető könyvosztályunknál.

Az a fránya tanítókisasszony...

Irta: Árvay Árpád

Mintegy három esztendővel ezelőtt jött Uj-bogántóra a tanítókisasszony. Amikor végiglépelt finomkodó lépéseivel a község nagy utcáján a legelső reggelen, azt hitték róla a jó falusiak, hogy valamelyik környékbeli földbirtokos család vakációról itthon felejtkezett iskolás lánya és nem akarták komolyan venni, mert olyan fiatal volt, olyan törekeny és olyan félszeg.

Az atyafiak kételkedve tekintették rá még később is, amikor már a beiratáson túlestek a gyerekek és némelyik gondos, aggódó szülő első nap maga felkísérte a kis nebulóját, hogy akkurátosan figyelmeztesse az új tanítónőt:

— „Oszd jól megteessen ám tanítani ezt a költet, instálom, mert nehéz lesz vele bánni!”

A tanítókisasszony előszörre, másodsorra elpirosodott és ajkába harapott a bizalmatlanság láttára, de aztán mikor napjában többször is megismétlődött, vállat vont s kicsit talán rártartan vágott vissza:

— „Ne féljen, lelkem, az majd az én dolgom lesz!”

S ahogy megkezdődött az iskolaév, a kis tanítónő kezdte is rendbe szedni a lurkókat, először szép szóval, kérve és magyarázva nekik az iskola jelentőségéről és arról a boldogságról, amit mindenkinek éreznie kell, aki iskolába járhat és tanulhat. Ilyenkor, amikor a tanulásról beszélt, hirtelen elkapta valami álmodozásfőle, szinte mámorosan, de ajka szögletében fájdalom vonással nézett ki a falu fölött, mintha bántaná valami keserves, elérhetetlen vágy. Mert nem szívesen jött ide a falu mélyére eltemetni magát, nagy tehetsége volt a zenéhez

és a tanítóképző fala között mindig arról álmodozott, hogy valamikor fényesen kivilágított doromb fog aratni meleg s művészetével jól megérdemelt tapsokat. De szegények voltak, le kellett mondania és le is mondott.

A gyerekek azonban korukkal járó kitűnő érzékükkel hamar felfedezték a kisasszony gyengéjét és vásott csalafintaságokkal jutalmazták a tanítónőt. Tudták, hogyha elérzékenyül, nem lesz szíve arra, hogy megverje őket. S a nagyobbjai már arra is vetemedtek, hogy otthon széles vigorgással mesélték el, milyen más ez a tanítókisasszony, mint a tavalyi, akitől mozdulni sem volt szabad, mert rögtön csattogtak a tenyeresek meg a pofonok.

De a parasztnak nem igen tetszett a tanítókisasszony szelidsége, rosezalólag dugták össze fejüket, megjegyzéseket tettek, hogy így, meg amúgy s ennek a vége mindig oda lyukadt ki:

— „Hejnye, hejnye, az a fránya tanítókisasszony!”

Az emberek elégedetlensége hamar elterjedt még a falu határára túlra is és egy szép napon, mikor a szomszéd község tanítónője aijött látogatába a tanítókisasszonyhoz, előadás után szeretettel figyelmeztette is a panaszkokra kolleganőjét. A kis tanítónő megint mélyen elpirult, arcára egy pillanatra kiült a keserűség, mondani akart valamit, de aztán csak ajkába harapott...

Másnap előkerült a nádpálca, sorra verte az iskola összes rakoncátlan tanulóit és ezután rendületlenül így tett másnap, harmadnap és mindennap egész esztendőben. A gyerekek illedelmesek lettek, féltek tőle és tanultak. Természetesen a szülők is hamar meglátták a változást, eloszlott bizalmatlanságuk, elégedetlenségük és mikor egyszer másszor a kis tanítókisasszonyról esett szó, most már inkább valami becsülés és tiszteltféltéssel motyogták:

— „Hejnye, hejnye, az a fránya tanító-

kisasszony!...”

A tanítókisasszony túrte kedveskedéseit, sőt zott a közéggel, kezdett gyakrabban eljárogatni a jegyzőkhöz. Jó társaság gyűlt ott össze. A jegyzőné maga se volt még öregasszony, szívesen elszórakozott esténként a falu intelligenciájával, kikhez néha átrándult a szomszédközség papja, jegyzője és kántora is. A kántor valami kollégialitástélt érzett a fiatal tanítókisasszony iránt, vagy talán még annál is többet, mert léptenyomon ott sürgött-forgott körülötte.

A tanítókisasszony túrte kedveskedéseit, sőt talán még vissza is kacérkodott, megengedte, hogy hazakisérgesse esténként a jegyzőktől és ha jó idő volt, az ablakból sokáig fent is beszélgetett vele.

Persze falun pletyka születik az ilyesmiből is, a tisztos szülőknek nem tetszett a kisasszony modora, mert mégis csak bűn a tanítónőnek este 8 óra után az ablakból beszélgetni egy fiatal emberrel. Az élesnyelvű asszonyok ezt is, azt is kezdték suttogni róla és a végén jelentőset kacsintottak hozzá:

— „Hm, hm!... Az a fránya tanítókisasszony!...”

Egy este azonban a szomszéd kántor nagyon nekimerészkedett a dolognak, mikor hazakisérte a tanítókisasszonyt, búcsúzóulán derekon kapta, magához szorította és az arcát meg az ajkát megcsókolta.

De a tanítókisasszonynak bizonyára nem volt inyére a dolog, nagyot sikított, kitépte magát az átló karokból és jobbról, balról is csattanós pofont mért le a kántor arcára. Meg talán duma kodás közben az arcán körmet is jól végighúzta. Azután dühösen toporzékolva ráförmedt a megremült kántorra:

— „Takarodjék innen! Azt hiszi, nem tudom magamat megvédelmezni?”

A tanítókisasszony dühösen becsapta maga után a kaput és azt hitte, hogy az incidens!

Milyen lesz az idei tél?

Ellentétes szakvélemények alakultak ki eddig a tél szigorúságát illetően, a Golf áramlat és a jéghegyek viselkedése miatt

A szokatlanul hideg idei október idő előtt napi aktualitássá tette az évről-évre visszatérő nagy kérdést: milyen lesz a beköszöntő tél? Száz év előtt nem volt túlnagy probléma ez a kérdés. Boldog elődeink elővették a „Komáromi Kincses Kalendáriumot”, avagy a hírneves „Lőcsei Nagy Képes Krónikát”, felütittek azt a lapot, amelyiken a „százszentendős jóvendőmondó” beszél és megvolt a válasz. Manapság nem hiszünk már a babonának, tudományos alapon állunk, tehát az új babona eszközeivel kell a titokzatos jövő fekete függönye mögé kukucskálni.

Ezt az eszközt a nemzetközi távirati irodák bőségesen a rendelkezésünkre is bocsátják. Moszkvai távirat szerint az orosz időjárás-kutató intézetek az északi sark vidékéről nagy számú jéghegy elszabadulásáról tesznek jelentést. Oroszországnak a mérsékelt klímájú vidékén is hirtelen hidegre fordult az időjárás, amit a jéghegyek elszabadulásával hoznak összefüggésbe. Az orosz időjárás-kutató intézet vezetője annak a véleménynek adott kifejezést, hogy az idén a tél szokatlanul korán fog beállni és igen szigorú lesz.

Visszont vannak ellenvélemények is. Sandström, a svéd golfáramkutató, aki legutóbb is vezetett tudományos expedíciót a golfáram vizsgálatára, azt a határozott véleményét fejezte ki, hogy az idei tél enyhe lesz. Sandström a most befejezett expedíciója során mélyen behatolt Grönland területére, majd messze követte a golfáramot, véleményét azzal a tapasztalattal támasztotta alá, hogy a mérések a golfáram feltűnő emelkedéséről számolnak be.

Tehát éppen csak az a változás, hogy régen volt, aki a „Komáromi Kalendáriumnak” hitt, de volt olyan is, aki a „Lőcsei Nagy Képes”-nek volt esküdt híve. Így volt ez akkor is, ha a két csalhatatlan kalendárium ellenkező álláspontot vallott. Ez a lehetőség a mai ember számára tudományos alapon adódik. Mindössze a forrás neve változott. Választhatunk Moszkva és a Golf-áram között. Kinek melyik tetszik. Természetesen politikamentesen alapon. A két ellentétes tudományos eredményre a maga ősi eszközeivel január fogja a döntő választ megadni.

senki se látta, de azért többet szóba sem állt és pillantásra se méltatta a kántort. Pedig családott, mert a szomszédokból csak meglátta Szabóné és másnap már az egész falu tudta, hogy a tanító kisasszony „mégis csak” tisztességes és még annyit sem enged, hogy megcsókolják. Így aztán a pletyka újra rehabilitálta és a peckes gazdák büszkén csavarták meg bajuszukat, ha a tanítónőre gondoltak és csak ennyit morogtak úgy befelé:

— „Ejh, hajh!... Az a fránya tanító-kisasszony!...”

Nyári vakáció alkalmával hazament a kisasszony a városba, ahol szülei laktak és mikor két és fél hónap múlva visszajött, vidámabb, élénkebb volt, majd kicsattant a boldogságtól, de nem csoda, újján karikagyűrű csillogott és büszkén újságotla a jegyzőeknek, hogy mennyisezonya annak a fiúnak, akit már iskolás kora óta szeret. A község pedig, mintha vele érzett volna itt is, ott is biztatólag szorongatták a kezét és minden jót kívántak neki.

Azután karácsonykor újra hazautazott, sőt szabadságát egy héttel meg is hosszabbította. Mikor visszajött, mélytűző árnyékok ültek a szeme alján és olyan titokzatosan boldog volt, mint akit kimondhatatlan öröm ér. Tett, vett, szépítgetett a lakásban, dalolva éppúgy, mintha vendéget várna és mindannyiszor várakozóan csillant föl a szeme, ha távolról kocsizörgést hallott.

És egy reggel újra volt mit beszélni a falunak. Szabóné jól látta, amint az előtte való este kocsi állt meg a tanító-kisasszony lakása előtt és arról egy férfi szállt le. De ez még semmi. A férfi bement és ott maradt egész éjszakára...

— Hát lehet, hogy testvére volt!...

De nem ám, mert a János, aki a tejet szokta reggel vinni a kisasszonynak, még többet is látott. Szinte lángolt az arca, amikor elhebegte a

Tengerészmesének bizonyult a tengeralattjáró támadása

A „Bazilisk” nevű ango torpedórombolót nem támadta meg tenger-alattjáró

Londonból jelentik: A tengerügyi hivatal azzal a férfivel s amint ő bepillantott a veranda felőli ablakon — persze csak úgy véletlenül tette, világot se készakarva — fejté a férfi mellére hajította, aki símogatta a haját!

A szörnyűködésnek nem volt se vége se hossza. Sokan kíváncsian a kisasszony lakása felé sétáltak, kíváncsian be-be kacsintottak a kerítésen, hogy vajon lesz-e szeme annak a kisasszonynak fényes nappal elengedni az „emberét”? Az az ember pedig nem hogy szegylte volna magát és elbújt volna, ki mert jönni a verandára, ott kefélté a kabátját!

S ezalatt a tanító-kisasszony bent az iskolában megkezdte a tanítást. Majd óra végén csendet parancsolt, hirtelen valami meghatottság vett erőt rajta és szinte sirva mondta el a gyermekeknek:

— Kicsikém, mondjátok meg odahaza, hogy én már nemsokáig foglak benneteket tanítani. Néhány nap múlva új kisasszony fog érkezni, én pedig elmegyek a városba. Mondjátok meg, hogy még karácsonykor férjhez mentem ahhoz a bácsihoz, aki tegnap este megérkezett és el fog vinni innen magával... Mondjátok meg hát! Istent veletek...

Déleléd táján aztán mindenféle csak a „tanító-kisasszonyt” tárgyalták. Haragudtak is rá nagyon, hogy velük nem tudatta az esküvőjét, de örültek is neki, hogy tényleg „tisztességes” és kedve szerint férjhez tudott menni. Hümmögtek, beszéltek, dícsérték, sajnálták és a végén megint csak elmondták:

— „Lám, lám... az a fránya tanító-kisasszony!...”

A tanító-kisasszony pedig néhány nap múlva tényleg elbúcsúzott az újbogántóiaktól s férjével elutazott a városba.

Az ajkán ugyanaz a finom, rátarti mosoly ült, amivel legelőször visszavágott az újbogántói, aggódó szülőknél...

dásról és vizalatti bombával való védekezésről — mi célt szolgált, az egyelőre tisztázatlan.

ELLENŐRZÉST VÉGZŐ ANGOL TORPEDÓ-HAJÓ ÁTVIZSGÁLT A NYILT TENGEREEN EGY ROMÁN GÖZÖST.

Bucuresti. Saját tud. Tegnap három órai kézzel érkezett a constantai kikötőbe a „Suceava” nevű román hajó, amely a Constanța—Marseille—Algir—Tunis utat járja. A hajó parancsnokának jelentése szerint a kesedelem egyik oka az volt, hogy Tenedos sziget közelében a hajót feltartóztatta egy angol torpedóhajó, amely a Földközi tengeren ellenőrzést végző hajórajnak a tagja. Miután néhány angol tiszt elvégezte az ellenőrzést a hajón, a román hajó tovább folytathatta útján Constanța felé. Az ellenőrzés ideje alatt repülőraj keringett a hajók fölött.

Megjelent a hivatalos lapban az „Országőr” intézmény létesítéséről szóló rendelet törvény

Bucuresti. Saját tud. A Monitorul Oficial tegnapi számában rendelet törvény jelent meg, amely megszünteti az „Oficiul de Educație a Tineretului Roman” intézményt és helyébe a „Straja Tarii” Országőr intézményt létesít, amely az ifjuság erkölcsi, társadalmi, nemzeti és fizikai neveléséről, mint legfőbb és teljesen önálló intézmény gondoskodik.

A „Straja Tarii” nem lesz többé alárendelve a népnevelésügyi miniszteriumnak, hanem külön költségvetése lesz. Parancsnokának miniszteri rangja, magának az intézménynek pedig miniszterium jellegű függetlensége lesz. A „Straja Tarii” legfőbb szerve a legfőbb utasító tanács, amelynek elnöke a király, tagjai a miniszterelnök, a patriarcha, a népnevelésügyi, a honvédelmi, a munka-, egészségügyi- és társadalomvédelmi, a pénzügyminiszter és a „Straja Tarii” parancsnoka, valamint a király által még kijelölt személyiségek.

Mi történt az elmúlt héten?

(Külpolitikai figyelő)

* Irja: dr Léber János

A Földközi tenger problémája csak nem akar nyugvópontra jutni! Hiába minden próbálkozás és fáradozás. Olyan nagy a bizalmatlanság az érdekelt felek között, hogy a legjobb akarattal sem tudják áthidalni a nehézségeket, — főleg, ha olyan elszánt és mindenre vállalkozó emberek zavarják a hidverést, mint Litvinov és a francia kormány szocialista és kommunista tagjai.

A nyoni egyezményrel kapcsolatban mult-kori cikkünkben annak az aggodalmunknak adtunk kifejezést, hogy a nemzetközi politika nagy hurokvetői, még a legutolsó órában is meg fogják tudni akadályozni a megegyezés létrejöttét. — vagy legalább is annak érvényesülését Európa népeinek javára. Aggodalmunk nem volt alaptalan. Ma szinte rosszabb a helyzet, mint két héttel ezelőtt volt.

Az érdeklődés homlokterében jelenleg az a jegyzék áll, amelyet hosszú huza-vona után a minap adtak át Anglia és Franciaország nagykövetei Rómában. Ennek a jegyzéknek politikai jelentősége abban van, hogy Anglia és Franciaország be akarja vonni Olaszországot egy olyan hármass egyezménybe, melynek „egyedüli” célja a nemzetiek oldalán harcoló olasz önkéntesek visszahívása volna. A valenciai vörös kormány állítolag már megígérte Genfben, hogy hasonló módon jár el a vörösek soraiiban harcoló önkéntesekkel szemben.

Olaszország azon az állásponton van, hogy ilyen hármass egyezményre nincs szükség. Tárgyalják le az egész spanyol-kérdést a Londonban ülésező benemavatókzási bizottságban, mert a spanyol viszályal kapcsolatos földközi-tengeri kérdésben más hatalmak is érdekelve vannak. Így többek között Németország is. Olaszország álláspontja érthető és indokolt. Az önkéntesek ugye csak egy kis része a földközi-tengeri viszály komplexumának, amelyet az egészből kiszakítani és elszigetelten megoldani nem volna célszerű. Sőt egyáltalán nem volna lehetséges! Az is csak természetes, hogy Olaszország vonakodik leülni a tárgyaló asztalhoz két olyan másik féllel, akik előzőleg már — talán éppen az ő kárára — megegyeztek egymással.

A jegyzék tartalmát sűrű homály fedi. Jól értesült helyen is csak annyit tudnak róla, hogy körülbelül a következő pontokat tartalmazza:

1. Olaszország nem küld újabb önkénteseket Spanyolországba.

2. Olaszország kijelenti, hogy területi igényei Spanyolországban nincsenek.

3. Az olasz kormány kötelezi magát arra, hogy önkéntesait a legrövidebb időn belül visszaparancsolja az Iberiai félszigetéről.

4. Anglia és Franciaország nem zárkózik el a nemzetiek hadviselő jogának elismerése elől, ha Olaszország kiüríti a Baleári szigeteken és Spanyol-Marokkóban repülő- és flotta-bázisait.

Olaszország eddig még nem adott választ a jegyzékre. Valószínűleg e hét végén kerül rá a sor. Ha igaz az, hogy a jegyzék hangja barátságos, nem valószínű, hogy a válasz mereven elutasító lesz. Az azonban bizonyos, hogy Olaszország egyoldalú kötelezettségeket nem fog vállalni mindaddig, amíg a két másik tárgyaló fél a maga részéről nem teljesíti, vagy legalább is nem garantálja az olasz igények maradéktalan teljesítését.

Sulyosítja a helyzetet az, hogy Angliában még a nacionalisták is Olaszország ellen foglal-

tak állást. Ezek a nacionalisták nem hiszik azt, hogy a spanyol háború befejezése előtt vagy után Mussolini ki fogja vonlatolni csapatait az Iberiai félszigetéről és a földközi-tengeri szigetekről. Ilyen körülmények között nem lehet csodálkozni azon, hogy gróf Grandi, Olaszország londoni nagykövete jónak látta idejében figyelmeztetni a sajtó és közvélemény nyomása alatt álló Edent, hogy csak olyan javaslatot terjesszenek Olaszország elé, melyet az tárgyalási alapul elfogadhat.

Franciaországban sem különb a helyzet. Ráadásul itt még attól is félnek, hogy ha Anglia kibékülne Olaszországgal, Franciaország teljesen magára maradna, mert a szovjetől a jelenlegi helyzetben komoly katonai segítséget várni nem lehet. Nem csoda tehát, hogy a francia kormányban szintén sokan ülnek olyanok, akik a földközi-tengeri egyezményt mindenáron meg akarják akadályozni.

Hogy a zavar még teljesebb legyen, egy ismeretlen tengerelattjáró támadást kísérelt meg a Földközi tengeren ellenőrző utját végző angol hadihajó: a „Basilisk” ellen. Amint várható volt: a világ baloldali sajtója nyomban azzal a váddal állott elő, hogy ezt csak olasz buvárhajó követhette el. (Az angol tengernagyi hivatal a támadás hírért a mai napon hivatalosan megcáfolta. A Szerk.). A franciaországi kommunista „Humanité” nyíltan hirdette, hogy a támadás Mussolini válasza volt az angol-francia jegyzékre. Elfelejtik azonban a jó baloldali újságírók, hogy Európa népe már kinőtt a gyermekcipőből és nem lehet vele sem dajkameséket, sem rémtörténeteket elhitetni.

Mindenki tisztában van azzal, hogy Olaszországnak nem érdeke az ellenségeskedés Angliával, sőt ellenkezőleg: minden politikai ok arra indítja, hogy véglegesen és teljesen megbéküljön a brit birodalommal. Ezért írta alá utólag a nyoni egyezményt. Ezért vesz részt maga is a Földközi tenger ellenőrzésében és védelmében. A merényletet csak olyan hatalom hajója követhette el, amelynek érdeke a bizonytalanság fenntartása, a feszültség fokozása és a béke létrejöttének megakadályozása. Ilyen hatalom pedig a spanyolországi vörös kormányon kívül csak egy van. És ez a — szovjet!

Hála a vezető körök belátásának, — az alaptalan vádaskodásokra nem reflektált senki és a béke hajléka épül tovább. A „Quaid d'Oarsyn” már kijelentették azt is kedden este, hogy London és Párizs hajlandó Berlin és Róma felszólítására biztosítékot nyújtani, hogy megakadályozzák Spanyolország bolsevizálását, annál is inkább, mert a bolsevista fertőzés az egész Földközi tenger vidékére kiterjedhet, ami sem Franciaországnak, sem Angliának nem állhat érdekében. Arra is hajlandóság mutatkozik már, mindkét részről, hogy az olasz óhajnak megfelelően az egész ügyet a benemavatókzási bizottság elé viszik. Anglia a tárgyalások sikeres befejezése után pedig kész elismerni a nemzeti spanyol kormány hadviselő jogát, sőt attól sem zárkózik el, hogy Salamancába ügyvivőt küldjön.

Hogy mennyire komolyak és hitelt érdemlők ezek az ígéretések, azt a közeli napok eseményei fogják megmutatni.

Németországban Hitler a bückenbergi arató-ünnepélyen tartott beszédében megismételte a birodalom gyarmati igényeit. Eddigi szokásától eltérően: valóságos polémiát folytatott e kérdésben ismertté vált ellentétes nemzetközi felfogásokkal. Utalt megint arra, hogy Németország népsűrűsége nagy. Ennyi embert a kevés föld eltartani nem tud. Természetjogi kötelessége tehát a német kormányának az, hogy a nép számára másutt is megélhető lehetőségeket biztosítson. Részben a kedvezőtlen talajviszonyok, részben a népsűrűség következtében nyersanyag hiányban szenved Németország. A birodalom nemzetgazdasága érdekében tehát sürgősen nyersanyag forrásokról kell gondoskodni.

Hitler érvelése helyes és minden mondatában igaz. Joggal vághatta oda az ellenlábask

szemébe, hogy „a világ gyakran a butasággal határos meg nem értést tanúsít egyes népek igényeivel szemben.” Felelőtlen ember ezt így fejezte volna ki: a világ a maga „rosszakaratát” még butaság árán is védelmezi.

Különös figyelmet érdemel Hitler érvelésének az a része, amelyben a német gyarmati jog „alapjairól” beszél. „Mi a jog eszményei szerint szereztük meg egykor gyarmatainkat és „más alapelvek” szerint, — melyeket a Népszövetség szempontjából súlyosan el kellene itélni, — veszítettük el azokat.” Vagyis másszóval: akik ezen utóbbi alapelvek szerint kapták meg a régi német gyarmatokat, nem a „jog eszményei” szerint jutottak azokhoz. Hanem egészen más-képen.

Japán és Kína viszályába végre beleszólt a Népszövetség is. Elfogadta a keletázsiai albizottság jelentését és biztosította Kínát „erkölcsi támogatásáról”. A tagállamokat felszólította, hogy tartózkodjanak minden olyan lépéstől, mely gyengítene a kínai ellenállást és „egyéni jogcimen” vizsgálják meg, hogy hogyan segíthetik meg Kínát.

Szegény Kína, — ha még annyit sem tudott elérni, hogy Japánt kifejezetten „támadó félnek” nyilvánítsa a Népszövetség — ezzel az erkölcsi támogatással kevésre fog menni. Cseppet sem csodálkozhatunk tehát azon, hogy Csang-Kai-Sek végső elkeseredésében elelnfele legnagyobb ellenségéhez: a Szovjethez fordult segítségért. Az vesse rá az első követ, aki hasonló helyzetben nem így cselekedett volna. A világ nagyhatalmainak lelkiismeretét terheli az, ha Moszkva és Nanking szerződéséből kifolyólag a bolsevizmus terjedése fog bekövetkezni a Mennyei Birodalomban. Csang-Kai-Sek-ről mindenki tudja, hogy halálos ellensége a bolsevizmusnak. Félévvel ezelőtt még arra esküdött, hogy a vörös metyeg utolsó sejtjeit is kiégeti Kína testéből. Ezek után más sorsot érdemelt volna a világ polgári nagyhatalmaival!

A hadijelentések hitelt érdemlő adatait mérlegelve, valószínűnek látszik, hogy Japán győzelemmel fogja befejezni hadjáratát, mert az orosz támogatás katonai szempontból igen kétes értékűnek látszik. A Szovjet híres keletázsiai hadserege kevés erőt képviselhet, ha elmulasztotta eddig a legalkalmasabb napokat a háborúba való eredményes beavatkozásra. A kínai haderő végleges leveretése után még kisebb lesz a bátorsága szembeállani a győzelmes japánokkal.

Valószínű azonban az is, hogy Japán is drága árat fog fizetni ezért a győzelemért. Könnyen megtörténhetik, hogy az ázsiai szigetország gazdasági élete teljesen összetörik a súlyos teherpróba alatt. Peffer, a Columbia Egyetem híres tanára a napokban mutatott rá éppen egyik tanulmányában arra, hogy milyen rettenetes árat fizetett Japán már eddig is úgy politikai, mint gazdasági téren imperialista hódításaiért az ázsiai kontinensen. „1931 szeptember előtt, — tehát Mandzsuko megszállása előtt — Japán tökéletesen kiegyensúlyozott politikai és gazdasági helyzetben volt”, — írja a tudós professzor. — Ezzel szemben az ázsiai szigetország ma súlyos gondokkal küzdő állam. Tőke-tartalékai elfogytak. Az évek óta növekvő katonai kiadásai a nemzetgazdaság és az állami pénzügyek alapjait rendítették meg. Nem beszélve a mandzsuri hadjárat kiadásairól, Japán az elmúlt 6 évtizedben egy és félmilliárd yent investált magában Mandzsukóban. Ugyanezen idő alatt a hadikiadások félmilliárdról másfél milliárdra és az államadósság hatmilliárdról tíz és félmilliárdra növekedett. Egy fiatal ipari állam. — mint amilyen Japán, — ezeket a terheket gazdaságának és szociális viszonyainak megrázkódtatása nélkül nem tudja elviselni. A gyarmatok jövedelmező kihasználása óriási tőkebefektetést követel; erre pedig csak egy gazdag ország képes.

Vegyük hozzá ezekhez a számokhoz a most folyó hadjárat óriási költségeit és tisztán fog allani előttünk az a régi igazság, hogy nem mindig jó üzelt a háború.

Pályázati hirdetés

Kántortanítói állást hirdet a beius-i (jud. Bihar) római katolikus egyházközség. Osztatlan iskola. Fizetés: havi 2700 lei, kétszobás lakás mellékhelyiségekkel, 10 méter fa és körülbelül 4000 lei stóla. Pályázatok törvényes kellékekkel november 1-ig nyújtandók be a plébánia hivatalhoz.

Római Katolikus Egyháztanács.

I. Kr.: AZ OROSZ TITOK

Egy Oroszországot megjárt mérnök szenzációs tapasztalatai az orosz élet népbizonyosságairól, álmairól és valóságairól. — A legpozitívabb és legérdekesebb könyv, ami eddig a magyar irodalomban a Szovjetről megjelent

Ara 40 lei és 15 lei portó.

Kapható: könyvostál yunknál

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal és előfizetés teljesítési helye
Oradea, Strada Regele Carol II. 5

ELŐFIZETESI ÁRAK. Bajföldön: Egész évre 800 (előre 200) pengyevégre 210, egy hónapra 70 leu.
 Magyarországon: Egész évre 50 P. (előre 25 P. pengyevégre 15 P. Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.)
 Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
 Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **PEREDI GYÖRGY**
 Cluj-i szerkesztő: **dr Sulyok István**
 Cluj, Matei Usurei 13.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza. Csak a választásbélyeges magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

A bucaresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Délnyugati, nyugati légáramlás, kisebb eső, déli napsütés, a hőmérséklet kissé emelkedik.

NAGYARÁNYU ELŐKESZÜLETEK AZ ALBA-IULIAI SZOBORLELEPLEZÉSRE. Bucaresti. Saját tud. Alba-Iulián nagyarányú előkészületeket tesznek a szoborleleplezési ünnepre. Utakat építenek, aszfaltolnak, tatarozták a házakat azon az útvonalon, ahol a király végig fog haladni s a szobortalapzatot különös gonddal díszítették fel. Az ünnepség előkészítő bizottsága csütörtökön Pop Valér elnökletével tartott ülést.

HARMINCHÁROM SZÁZALEKKAL EMELTÉK FRANCIORSZÁG HADÜGYI KIADÁSAIT. Párizsból jelentik: A Figaro értesítése szerint Franciaország 1938-ban 23 milliárd frankot fordít majd hadügyi kiadásokra. Ez az összeg az 1937. évi kiadással szemben 33 százalékos emelkedést jelent.

HAZAÉRKEZETT PÁRIZSBÓL A ROMÁN FŐVÁROS KÜLDÖTTSEGE. Bucaresti. Saját tud. A román főváros küldöttsége. élén *Donescu* főpolgármesterrel, tegnap hazaérkezett Párizsból. A beszédek, amelyekkel a főpolgármestert az északi pályaudvaron fogadják, azt hangsúlyozták, hogy a párizsi látogatás hozzájárult a román-francia barátság erősítéséhez.

A jugoszláv-magyar viszonyról is tanácskozní fog Stojadinovic Edennel. Londonból jelentik: Itteni körökben úgy tudják, hogy Stojadinovic jugoszláv miniszterelnök e hó 14-én Londonban teendő látogatása során Edennel a jugoszláv-magyar viszonyról is tanácskozní fog.

MEGNYILT A NEMZETKÖZI UJSÁGIRÓ ÉRTEKEZLET. Bécsből jelentik: A szombaton megnyílt nemzetközi újságíró-értekezleten a magyar kisebbségi sajtó részéről *Sárkány Gábor*, *Major Béla*, *Krenner Miklós* és *Ligeti Ernő* vesznek részt.

Új vezetőséget választott a si-ágotai Magyar Párt. Dicioanmartin. Saját tud. A Magyar Párt si-ágotai csoportja az elmúlt napokban tartotta tisztújító gyűlését, melyen az alábbi tisztikart választotta meg: Elnök: *Dombay Sándor* plébános, alelnökök: *Szella Gyula* római katolikus egyházközségi elnök és *Lukács Ambrus* református egyházközségi elnök. Titkár: *Szabó Sándor*. Jegyző: *Kisgyörgy István*. Pénztáros: *Bálint János*. Elnök: *Toth Ferenc*. Intézőbizottsági tagok: *Boda Imre*, *Petrilla György*, *Szöllösi Tamás*, *Kisn Oszkár*, *Jeszenszky József*, *Ádám Pál*, *Szepesti József*, *Széles Ferenc*. A gyűlésen több értékes határozatot hoztak.

BLUM FRANCIA HELYETTES MINISZTERELNÖKÖT WASHINGTONI NAGYKÖVETÉ NEVEZIK KI. Párizsból jelentik: A Quai d'Orsayhoz közelálló körökben úgy tudják, hogy a küszöbönálló diplomáciai áthelyezések során *Blum* jelenlegi helyettes miniszterelnököt washingtoni nagykövetté nevezik ki.

* **Serdülő fluknak és leányoknak adjunk hetenként legalább egyszer reggel felkeléskor egy kis pohárnyi természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert gyomor-, bél- és vartisztító hatásának gyakran igen fontos eredményeket köszönhetünk. Kérdezzé meg orvosát.**

Englisch Club. Az oradeai Angol Klub folyó évi október hó 12-én, kedden délután fél hét orakor a helybeli Ujságíró Klub helyiségében ismét megkezdji működését. Az Angol Klub szívesen áll a nagyközönség rendelkezésére, hogy alkalmas és megfelelően képzett angol nyelv-tanárokat ajánljanak. A tagokon kívül vendégeket is szívesen látunk.

SZTRÁJKOLNAK PÁRIZSBAN AZ ÁRUFÉLZAK ALKALMAZOTTAL. Párizsból jelentik: A francia fővárosban az összes nagy áruházak alkalmazottai sztrájkba léptek. A sztrájkolók drágasági pótlékot követelnek.

EDWARD HERCEG SOHASEM TÉR VISSZA ANGLIÁBA... London. Az *Evening Standard* feltűnést keltező cikket közöl *Randolf Churchill* tollából a windsori hercegi pár szándékairól. A cikk bejelenti, hogy Edward herceg felhagyott minden olyan gondolattal, hogy valaha is visszatérjen Angliába. Mostani németországi látogatása után feleségével együtt Amerikába megy és a telet ott tölti. Tavasszal valószínűleg az egyik skandináv állam területén megvásárolnak egy teljesen felszerelt házat és ott fognak egy időre letelepedni. A hercegi pár amerikai útjáról Amerikába utaztában nem száll angol hajóra, mert még ilyen módon sem akar gondot okozni az angol hatóságoknak.

Zürichi zárlat. Párizs 14.34 egynegyed, London 21.52 háromnegyed, Newyork 4.34 ötnyolcad, Brüsszel 7.30, Milánó 22.90, Amsterdam 24.35, Berlin 17.47, Bécs — schilling 80.30, Prága 15.20, Varsó 8.25, Belgrád 10, Bucaresti 3.25.

Drága Juliám!

Képzeld, már nem kell naponta órákhosszat a tükör előtt a drága sminkekkel bajlódni, hogy eltakarjam arcbőröm hibáit. Kaptam vajamit, mely lehetővé teszi, hogy arcom teljes szépségében egyéniségemnek teljes érvényesítésével ki-viruljon. Rövid ideig kell csak, hogy használjad a Dr Földes-téle Margit crémet, hogy bőrcöd teljesen átalakuljon. Használd te is és rövidesen igazat adsz nekem.

Csokol Margit.

Kiírták Clujon a községi választásokat — de a választásra nem kerül sor. Saját tud. A város hirdetőszlopain tegnap falragaszok jelentek meg, amelyben a törvényszék főnöke e hó 24-re kiírta a községi választásokat és megjelölte az egyes választási körzeteket, egyben közölte azokat a napokat, amikor a választók a választási igazolványukat kiválthatják. A hirdetmény meglepetést keltett, mert mindenki bizonyosra vette, hogy a községi választásokat ez-uttal sem tartják meg. Munkatársunk a törvényszék főnökének hirdetésére alapján kérdést intézett dr Draganu Nicolae polgármesterhez és dr Anca helyettes polgármesterhez, akik egyöntetűen kijelentették, hogy a községi választások megtartására a kormánytól semmi utasítást nem kaptak és így a választások megtartására is aligha fog sor kerülni. Draganu polgármester még kijelentette munkatársunknak, hogy a törvényszéki főnök a választói törvény utasításainak tett eleget, de választásokra nem fog sor kerülni, mert a községi választásokat csak az általános választások rendjén, decemberben tartják meg.

Hynek dr Krisztus kinhalála

az orvosi tudomány világánál. Megdönthetetlen bizonyosságokat sorakoztat fel a turini szent lepel nyomán Krisztus haláláról és valódi arcáról. Páratlan sikerű könyv.

Ara 80 lei és portó.

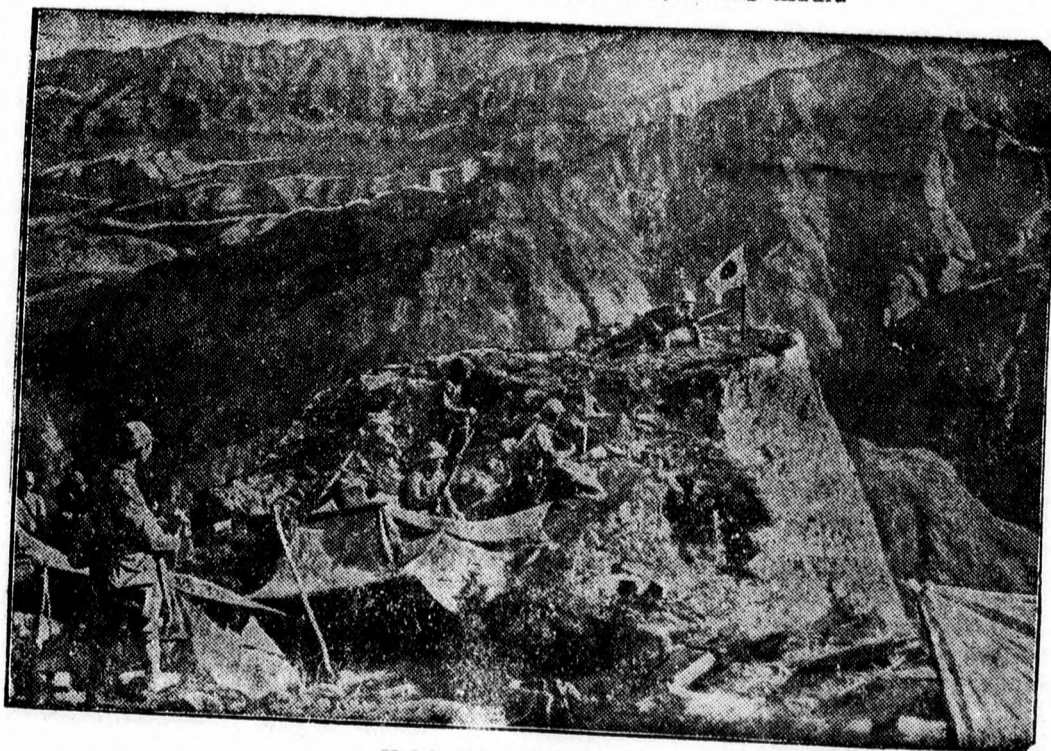
Kapható: könyvosztályunknál.

Hodzsza miniszterelnök szerint a nemzetközi megértés szelleme kedvező fejlődést mutat Közép-Európában

„Becsületes fáradozások folynak a szomszédok közötti megértés és együttműködés érdekében”

Pragából jelentik: Hodzsza miniszterelnök a nemzetközi munkaügyi hivatal igazgatósági tanácságjainak tiszteletére péntek este ebédet adott. Üdvözlő beszédében hangoztatta, hogy a civilizált világ talán még sohasem jutott közelebb a munkaügyi hivatal alapjául szolgáló elvek megvalósításához, mint ma. A gazdasági javulás — mondotta — tény, de a felelős vezető férfiak feladata, hogy ne engedjenek érvényre-jutni semmi olyan körülményeket, amelyek a javulási folyamatot megakadályozhatják. Egyszermind óva intett a csalóka és veszedelmes reményektől, amelyeket egyesek a túltermeléshez fűznek. A továbbiak során hangoztatta, hogy Csehszlovákia minden lehetőleg megtesz, hogy a szomszédjaival szoros gazdasági együttműködést létesítsen. Ily irányú törekvése a Duna völgyében nem volt teljesen sikertelen. Ha összehasonlítjuk — ugymond — a Duna völgyének jelenlegi nemzetközi helyzetét, a régivel, azt a meggyőződést meríthetjük, hogy a nemzetközi megértés szelleme Közép-Európában igen kedvező fejlődést mutat. Amíg Közép-Európát eddig általában, mint a kontinens kiöbbségi központját kezelték, mely állandóan fenyegette a közbiztonságot, addig ma mindenki elismeri, hogy Európa e részében becsületes fáradozások folynak a szomszédok közötti megértés és együttműködés érdekében.

Ismeretlen holttest az utszálon. Satu-Mare. Saját tud. Manostor határában péntek reggel a szántóföldre igyekvő gazdák az utszéli árákban egy öreg asszony holttestére akadtak. A helyszí- nére kiszállott bizottság megállapította, hogy az ismeretlen, nyolcvan év körüli asszony gyilkosság áldozata: a fején hatalmas tűzoltó eszaki fedezték fel. Az áldozat személyazonosságának megállapítására, valamint a tettesek kézrekerítésére nyomozás indult.

Nehéz terep Kinában.

A japán-kinai háború a lehető legnehezebb hegyi terepen folyik. Képünk Észak-Kinában egy előretolt japán hegyiüzérési állást mutat, szinte megműszhatatlannak látszó hegyek között.

* Női betegségek gyógyításánál a természetes „Ferenc József” keserűvizet gyakran alkalmazzák, mert reggel éhgyomorral egy pohárral könnyen bevehető, rendkívül enyhe hashajtó, hatása pedig gyorsan és minden kellemetlenség nélkül jelentkezik. Kérdezze meg orvosát.

NAGY ERŐFESZÍTÉSEKRE KÉSZÜL OLASZORSZÁG A GAZDASÁGI ÖNELLÁTÁS TERÉN. Párizsból jelentik: Rómából érkezett hírek szerint az olasz kormány nagy erőfeszítéseket akar tenni az olasz gazdasági önellátás terén. A korporációkat felszólították, kövessenek el mindent, hogy minél előbb, minél több nyersanyagot állítsanak elő belföldön, mesterséges uton. Olasz gazdasági körök igen nagy jelentőséget tulajdonítanak az önellátási mozgalom meggyorsításának. Azt hiszik, hogy a kormányt komoly külkereskedelmi okok kényszerítik erre az elhatározásra.

* **Modern komplett kombinált szoba, komplett konyhabutori és több mint száz más, nagyértékű tárgyat nyerhetnek az oradeai Kereskedelmi Csarnok kiállításának látogatói.** Belépőjegy ára helybelieknek, minden illetékkel és bélyeggel 16 lei, ehhez a jegyhez ingyen tombolajegy jár. Diákjegy 8 lei.

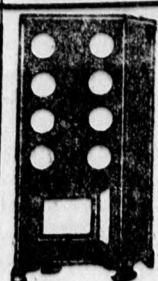
TÖMEGSZERENCSETLENSÉGET IDÉZETT ELŐ AZ ORVOS VIGYÁZATLANSÁGA. Varsóból jelentik: Maly Plock községben borzalmas tömegszerencsetlenség történt a községi orvos vigyázatlansága folytán. Az orvos 286 iskolás gyermeket oltott be vörheny ellen. Az oltásokat mindvégig ugyanazzal a tűvel végezte, fertőtlenítés nélkül. 24 óra alatt 34 gyermek betegedett meg és nyolc halt meg fertőzésokozta vérmérgezésben.

A műveit nő

tudja, hogy bőrének legnagyobb ellensége a kemény víz, mert a vízben levő feloldott kemény ásványi anyagok, mész, stb. a bőr idő előtti ráncosodásának, eldurvulásának, vagy foltosságának kórokozói. Ön tudja, hogy a legfontosabb és legköltségesebb szépségápolás is eredménytelen, ha kemény vizet használ. Önön tehát mosdóvizébe Mack's Kaiser Borax-ot és tegye oly csodálatosan lágygá és antiszeptikussá, mely a legérzékenyebb bőrnek is megfelel. Arcbőre, teste szépségét megőrzi a Mack's Kaiser Borax szappan, az enyhe, finomhabú hölgyzappan.

Egyhónapi fogháza ítelték Szabó Dezsőt osztályellenes izgatásért. Budapestről jelentik: Szabó Dezső, a közismert magyar író izgatási ügyének tárgyalásán az író hívei főleg egyetemes hallgatóság és hallgatók közfoglaltság megtöltésére a budapesti törvényszék tárgyalótermébe. Szabó Dezső személyi adatainak benyújtásánál elmondotta, hogy annakidején lemondott realiskolai tanári állásáról, jelenleg semmiféle jövedelme nincs és tisztelői segítik. Tiltakozott az izgatás vádjá ellen, ő a magyar középosztály részére ír — mondotta — és ezt az osztályt igazán nem izgatja eszméivel. Maga is elítéli azokat, akik alacsonyabb műveltségű társadalmi osztályokat izgatnak. Ma olyan nehéz Magyarország helyzete, hogy arra feltétlenül fel kell hívni a figyelmet. Valóságos anarchiája tombol a szélsőségeknek. Vannak pogányhitű magyarok és a nemzeti akarat pártjának működése a hazaárulás szélén jár. Elítéli a német pénzen üzött vad zsidóellenes izgatást is — mondotta — de ő maga sokszor rámutatott a zsidók túltengésére a kereskedelmi életben. Nem a szegényorsu zsidók ellen izgatott, hanem a gazdag bankárok ellen. A törvényszék végül bűnösnek mondotta ki Szabó Dezsőt osztályellenes izgatás vétségében, míg a hitfelekezeti izgatás vádjá alól felmentette. Szabót egyhónapi fogházbüntetésre ítelték, az ítélet azonban nem jogerős. Amikor Szabó Dezső elhagyta a tárgyalótermet, hívei nagy tüntetést rendeztek mellette.

HÉTORSZÁGRA SZÓLÓ LAKODALOM. Pécsváradról jelentik: Erdőmecske községben Gratz Ambrus gyönyörű szép leánya esküdtől örök hűséget Heilmann Antal fiának. A lakodalomra két tehenet, egy üszőt, hat darab sertést s közel 1000 darab szárnyast vágtak. Közel 16 hektoliter bor, 3000 üveg szikvíz fogyott el. A felnőtt meghívottak száma 800 személy volt. A fiatalok kívánságára a szülők három darab sertés húsából készített ételket a község szegényei javára ajándékoztak, 100 liter borral együtt.

SOK TIZEZER

megelegedett vevő bizonyítja hogy a

„ZEPHIR“

kályha az összes kályhák között a

LEGJOBB

10 kilogram fával fűt 24 órán át.
egy normál szobát

Gyártja: Szántó D. és fia, Oradea

„ELITE“ tűzhely kályhagyára
Kapható mindenütt. Kérjen díjtanulmányt.

SPORTHIREK

Megváltoztatták Románia jégkorong bajnokságának rendszerét

Bucurestiből jelentik: Sok panasz hangzott el a jégkorong Nemzeti Liga ellen, amely az ország valamennyi jobb egyesületét magába foglalta és amely elviselhetetlen anyagi terheket rótt különösen a vidéki egyesületekre.

A jégkorong szövetség legutóbbi ülésén elhatározták, hogy visszatérnek a régi rendszerhez és ismét nem kétfordulós alapon játszzák le a bajnokságot, a ligák bajnokai körmérkőzésen döntik el az elsőseget. Az új beosztás a következő:

I. csoport: Bucuresti csapatai.

II. csoport: Cernaui és Iasi csapatai.

III. csoport: Cluj, Mercurea-Ciuc, Targu-Mures és Brasov egyesületei.

Ezek a csapatok január 15-ig lejátszzák a ligabajnokságot. A három csoportbajnok azután Cernauijan január 22, 23 és 24 napjain egyfordulós körmérkőzésen játszik a döntőben az országos bajnokságért.

A beosztás nem rossz, csak elfelejtik, hogy sokszor karácsony előtt nincs jég Transzilvániában és akkor hogyan bonyolítsák le január 15-ig a mérkőzéseket?

A szövetség egyébként elhatározta, hogy Románia csapatát benevezi a prágai jégkorong világbajnokságra, melyet 1938 február 7-ikétől rendeznek meg.

CAO-DUIG Oradeán. Vasárnap délután fél négy órai kezdettel bonyolítják le a Károlypályán a CAO-DUIG nemzeti bajnoki mérkőzést. A találkozó elé nagy érdeklődéssel tekint a város sportközönsége. Remélik, hogy a zöld-fehérek végre negyedik mérkőzésükön győznek s így elkerülnek az utolsó helyről. Biztosra azért nem lehet menni. A DUIG szeszélyes csapat, s elég, ha megemlítjük, hogy két héttel ezelőtt a Rapid FC-t győzte le.

BÍRÓSZTRAJKOT MONDANAK KI A JÁTEKVEZETŐK BUCURESTIRE, HA ISMÉTLŐDNEK A BOTRÁNYOK. Bucurestiből jelentik: Az utóbbi időben a bucaresti közönség ugyancsak ellenségesen cselkedik a bírókkal. A „bekiabálások” napirenden vannak, de sokszor tettessegre is kerül sor. A központi bíróbizottság most véget akar vetni ennek az állapotnak és elhatározta, hogy a következő rendszabályokhoz folyamodik: 1. A bíró a közönség ellenséges magatartása esetén félbeszakíthatja a mérkőzést. 2. Ha az esetek ismétlődnek és súlyosodnak, nem vezetnek többé mérkőzést a bírók Bucurestiben.

EZ IS LEHET. A Venus nem fizeti ki azt az ötezer leies büntetést, melyet a szövetség rótt ki rá, mert a Gloria-Venus mérkőzés után egy néző megverte a bírót. A Venus tiltakozásképpen nem fizet és emlékiratban követeli a büntetés törlését, melyet igazságtalannak tart.

Üsszeállították a magyar válogatottat az osztrákok ellen. Budapestről jelentik: Dietz Károly dr szövetségi kapitány pénteken kijelölte az osztrák válogatott ellen Bécsben küzdő magyar együttest. A csapat tagjai: Szabó — Miklósy, Bíró — Magda, Turay, Balogh — Béky, Cseh, dr Sárossy, Zsengellér, Kemény. — Tartalék: Háda, Polgár. A játékosok szombat délután négy órakor utaztak el Bécsbe. A csapatban Miklósy és Béky ujoncok. — Az osztrák együttest is kijelölte már Ketschury szövetségi kapitány: Platzer — Andritz, Sesta — Vavra, Mock, Nausch — Geiter, Hanemann, Stroh, Jerusalem, Pesser.

Könyvismertetés

Dr Révai József:

Levellek a világnézetéről

(Tizennégy levélből álló sorozat felnőttebb diákok számára)

Világnézetek kiélesedett harcában éljük napjainkat. A harc hullámai a szellemi és társadalmi élet minden megnyilvánulásából felcsapnak és elérnek gazdaghoz és szegényhez, nagyhoz és kicsinyhez, öreghez és ifjához.

A legifjabb érett nemzedék: a középiskolai diákság általában tájékozatlanul nézi ezt a küzdelmet. Hozzá szólni, őt ebben a tekintetben felvilágosítani: igen nehéz feladat. Nem elég ehhez a problémakör ismerete és szak tudás. A tanító módszerbeli járatosága szükséges, a nevelő lélek-ismerete és az ifjúsággal foglalkozók conditio sine qua non-ja: a szeretet.

Dr Révai Józsefnek előttünk fekvő „Levellei a világnézetéről” tájékozatlanul íródtak a felnőttebb diákok számára. A leveleket olvasva, meg lehet állapítani, hogy szerzőjük mindenben megfelel a fentebbi feltételeknek. Sokoldalú tudás, nagy olvasottság tárulnak benne a diák-lélek alapos ismeretével. Biztosan tudja, hogy melyek az ifju olvasó lelket leginkább lekötő kérdések s azokat éppen arról az oldalukról közelíti meg, amelyek legjobban érdekl. Írásában mindvégig a szeretet vezérli, a mester szeretete a tanítványai iránt és ez a szeretet a leveleket egész terjedelmükben áthatja.

Gondolatmenetének gerincét az a mindinkább kiélesedő ellentét teszi, amely egyszerűen a keresztény világnézet, másrészt pedig a kommunista világnézet és a német tulzókknak mindent a faj kultuszára alapított világnézete között áll fenn. Szerző összehasonlítja a keresztény erkölcsöt és a bolsevista morál tanításait és párhuzamba állítja a keresztény erkölcsi elveket azokkal, amelyeket a fajiság, a vér mítoszának hitvallói hirdetnek. Gondolatmenete, érvelése az ifju olvasó gondolkodásához alkalmazkodó, intészei, idézetei a fiatal szívhez szólóak.

Mint minden kéltudatos nevelő, tisztában van azzal, hogy mit jelent az, hogy ha korunk általános hitelenségének lehetete az ifju szívekbe beleszívódik. „Mi csak éltünk egy hitből, amely már nem volt a mi hitünk, amelyet elvesztettünk, eltékoztunk. De vajjon miből élnek majd unokáink?” — idézi Taine-t. Ezért a továbbiakban a mindjobban megnyilvánuló hitelenség világnézeti kihatásaival foglalkozik. Az „Írástudók árulása” c. levél az ateista és vallásellenes írók lelki befolyásairól szól, a „Tudomány aposztázia” c. pedig a hitetlen és elbizakodott tudósok tulknásainak következményeiről tájékoztat.

Külön levél foglalkozik a tulhajtott testkultusz, a sport és rekord-őrület vadhajtsáival, egy másik pedig, — „Az aranyborjú” — az elhatalmasodott anyagias világnézettel. Az utolsó levél a krisztusi világnézet diadalmas himnusza.

A levelek nem egyszeri olvasmányok valók. Többszöri, részletekben való olvasásra, élmélkedésre vannak szánva. Szívbeli és szívhez szólóan íródtak. Szülő, tanár és nevelő örömet nyújthatja őket olvasmányul a gondjaira bízott serdülő ifjúságnak.

SZÍNHÁZ

A jövő hét nagy színházi eseménye: Eltévédv báránycák

— Péntektől kezdve három napig játszik Oradeán a Thalia társulata —

F. hó 15-én, pénteken este ismét megnyílnak a színház kapui: három napig tartó ciklusban mutatja be a Thalia együttese André Bira-beau világhírű és nagy port felvert vigjátékát, az Eltévédv Báránycákát. Összesen háromszor mohet ez a nagyszerű darab, pénteken este 9 órakor, szombaton délután 5 és fél órakor és vasárnap délután 6 órakor minenkör rendez helyőrákkal. A szombat és vasárnap délutáni 3 óras előadásokon a Delila szerepel a színház műsorán olcsó helyőrákkal.

Az Eltévédv báránycák a Belvárosi Színházban táblás házak mellett több mint százszor került színre.

A szerző biztos kézzel és finom körültekintéssel formálja át ezt az első pillanathban szinte tragikusnak tetsző történetet egy olyan ragyogó vigjátékká, amely minden percben mosolyt és könnyet csal a néző szemébe. A színházi pénztár már keddtől kezdve árusítja, úgy az Eltévédv báránycák mint a Delila előadásaira a jegyeket a rendez pánziári órákon.

IDŐK SODRÁBAN

A japán imperializmus gondjai

írta: Rády Elemér

Bármily távol esik is tőlünk a mostani keleti háború, Kína és Japán nagy küzdelme, önkéntelenül is a már közhellyé lett mondásra kell gondolnunk: a technika századában megszűntek a távolságok. A nagy világpolitika és annak európai vetülete szempontjából épp oly kevésbé jelentéktelen a távolkeleti háború eldőlésének mikéntje, mint ahogy mondjuk Roosevelttel harca az új Amerikáért is számos vonatkozásban hatással lehet kontinensünkre.

Ez a keleti konfliktus azonban sok más szempontból még a felhozott amerikai példánál is közelebből érint bennünket s szorosabb összefüggéseket látunk korunk nagy világnézeti harcával is. Nem arra gondolunk itt, hogy ez a konfliktus a Népszövetség szervezetének hiányaira ismét élénk fényt vet s ismét egyszer igazolja, hogy a komoly surlódások kiküszöbölésére a Népszövetség ma még nem érett. Elvégre azon a genfi híren, hogy a Népszövetség kiküldött bizottsága eddig csak az elnökválasztásig jutott el s azon is, hogy a Havas, Reuter és egyéb hírszolgálati ügynökségek, mint a tanácskozással nagyszerű sikerrel számoltak be arról, hogy a bizottság néhány újabb államot is bevont a tanácskozással, hogy majd tanácsot adjon a tanácsnak — mindezen már csak mosolyogtunk.

A keleti konfliktus igazi jelentőségét abban kell meglátunk, hogy a távolkeleti harcateren ismét komoly világpolitikai erők mérkőznek meg s Japán és Kína mögött nemcsak a japán nacionalista-szociális imperializmus sűrű hadoszlopait és a megfrissült kínai önvédő nacionalizmus erőfeszítéseit kell látnunk, hanem mindazokat az erőket is, amelyek a spanyol fronton is megmérkőznek.

*

A közelmúlt napokban mutatott rá például egy magyar egyházi méltóság azokra a bolsevista törekvésekre, amelyek a keleti fronton is zavarják a helyzetet s amelyek a sanghaji elleneskedést is a világpolitikai és világnézeti — hiszen a kettő ma szoros összefüggésben van — összetűzés egyik harcterévé teszik. A gazdasági, világpolitikai és hatalmi érdekösszeütközéseknek oly kuszált területe ez a Távol-Kelet, hogy az európai olvasónak a keleti frontról jött híreket óvatosan és alapos szelekcióval kell fogadnia. Anélkül, hogy bármilyen következtetést akarnánk levonni, megállapíthatjuk, hogy például a középeurópai olvasók nagy része kínai szimpátiával figyeli az eseményeket — egyszerűen csak azért, mert az itteni hírszolgálati anyag nagyrésze az amerikai lapérdeklőségek részéről jut hozzánk. Ugyanakkor a német és az olasz olvasó már japánbarát, mert a fasiszta államok hírszolgálati más szempontok szerint ítéli meg az eseményeket s a japán győzelmet várja. Ebben a tendenciózusan kavart zűrzavarban nem érdektelen néhány számadattal némi objektivitást vinni bele a keleti frontról kialakult szemléletünkbe.

A keleti harcokkal kapcsolatban a legtöbbször felvetett s legjelentősebb kérdés, hogy Japán közgazdasága elbírja-e a mérhetetlen hadikiadásokat. Azok szerint, akik a Japán ellenes hangulat szóvivői — Japán hadicéljai azon fognak megbukni, hogy a japán felkészültség elégtelen volt s Japán közgazdasága nem bírja el az új megterhelést.

A valóság itt az, hogy Japán közgazdasági életét az új háború tényleg készületlenül találta. A japán dömping csóddal végződött s ez súlyos csapást mért átmenetileg a japán iparra. A hatalmas koncernek a Konoé kormánytól oly békes időnek megteremtését várták, amelyben az így meggyöngyült ipar megerősödhet és megteremtheti új terjeszkedési lehetőségeit. Ez az ipar tehát pillanatnyilag nem tudta előteremteni a hatalmas költségeket, amelyeket a sanghaji küzdelmek felemésztettek. Fokozza ezt az a körülmény is, hogy a mostani harcok költségeinek fedezése arra készítette a kormányt, hogy a költségvetés külön hitelkeretét erre a célra 2540 millió yenne emelje, vagyis az ezévi hitelhiány

meghaladja a három és félezer millió yent. Olyan összeg ez, amely a militarista Japánban is eddig egyedülálló hadikiadást jelent. Ennek az óriási összegnek tényleges dimenzióit akkor látjuk meg tisztán, ha tekintetbe vesszük, hogy az 1931—33 évi mandzsu hadjárat alig 300 millió yenbe került, vagyis a mostani egyévi kiadások egy tizedébe.

Ilyen körülmények között merül fel az a kérdés, hogy miből fedezi Japán mérhetetlen hadikiadásait. Ezt kutatják a keleti kérdés szakértői is, ha a keleti harcok kimenetelére akarnak következtetni.

Szakemberek véleménye szerint a japán államkincstárnak a fedezetet erre a célra mindenekelőtt a pénzérték aranytartalmának a csökkentése hozta meg. A yen aranyérték tartalma 750 miligramm volt, az átértékelés után pedig mindössze 290 miligramm. Az átértékelt aranytartalmából — olvasom egy helyen, Kovrig Béla, a kiváló magyar közgazdász fejtegetésében, 1213 millió yentől 800 millió megmaradt a jegybanknál, 400 millió yennel pedig a most létesült valutakiégnyelő alapot dotálják s ha kell, hadicélokra fordítják. Ugyanekkor a jövedelmi adó tételeit emelték, angol mintára megvalósították a hadfelszerelésből származó rendkívüli vállalati keresetek külön adóját és külön osztalékadókat, 20 százalékos fogyasztási adóval terhelték a hangszereket, gramofonlemezeket, az ékszerket, filmeket és fényképezőgépeket. Ez az új adó azonban alig haladja meg az évi 120 millió yent s ezért új pénzügyi vámrendszert is építettek ki. A harmadik módszer a hiány fedezésére az új államkötvények kibocsátása, amelynek lanszirozása nem kényszerelhelyezéssel, hanem önkéntes vásárlással történik. Ezek a módszerek némileg enyhítik a nagy államkincstári hiányt s lehetőséget adnak, hogy a japán államkassza fedezze a mérhetetlenül növekvő hadikiadásokat.

*

Japán gazdasági harckészségének kétségbevonói szerint a másik lényeges szempont Japán gondjainak megítélésénél külkereskedelmének esetleges csökkenése lehet. A szigetországokat veszélyeztető lehetőség, a kiéhezetés nem játszhatik nagy szerepet, amit igazol az a tény, hogy Japán tavalyi behozatalából, 2764 millió yent értékűből mindössze 231 millió yent tett ki az élelmiszerimport. Japán tehát egy egyetemes blokádot keretében is megáll a saját lábán. Sokkal komolyabban támasztható alá az az érvelés,

Két vendégség

Vendég vagyok,
Mint minden élő ember,
Hivatlan vendég
Az élet torán.
Megszületünk
És rögtön itt tolongunk
Ezen a furcsa
Muszáj lakomán.

A nagy világ
Az életgazda háza,
Büfféjében
Terített asztalon
— Venni akar
Mindegyikünk belőle —
Felhalmozva áll
Kincs, hír, hatalom.

Hozzáférünk? Nem?
Mindegy. A tornak vége.
Új vendéglátó
Gazda hivítái;
Csendes világa
Vár az elmúlásnak
S szent nyugalmával
Köszönt a halál.

ZANKAY FERENC.

A hanyagság megbosszulja magát!

Csak a beteg tudja, hogy mily értékes az egészségi! Ép ezért — minden tavasszal és őszel — Ön is ki kell tisztítsa egész alaposan veséit, a húgyutakat és a hólyagot.

HELMITOL
TABLETTÁKKAL

„Bayer” készítmény.

hogy a japán export nagyrésze az angol és amerikai gyarmatok felé irányul s ezért Japán hadicéljai elérésében csak odáig mehet, amíg az Anglia és az Egyesült Államok érdekeit nem sérti. Ellenkező esetben ez a két ország elzárna határait a japán kivitel elől, ami a japán külkereskedelmi mérleg deficitjét és ezzel olyan belső szociális feszültségeket hozna, amelyek megbénítanák a szigetország harcképességét. Ugyancsak súlyos bonyodalmakat okozhat az a körülmény is, hogy Japán vasércszükségletének kétharmad részére behozatalra szorul és pedig az angol birodalomból és — Kinából. Hasonló a helyzet a japán gyapotimportnál is, amelynek túlnyomó része az angol dominiumokból és gyarmatokból jön.

*

Mindezek súlyos érvek és igazolni látszanak azt a megállapítást, hogy Japán csak addig viselhet háborút, míg Anglia érdekeibe nem ütközik. Itt azonban olyan körülményekkel is számolni kell, amelyeket már a gazdasági szakemberek nehezen érthetnek meg. A gyapjúimport megszűnése például valóban megbénítaná egy időre a hatalmas japán textilipart és más irányban is szociális feszültségeket okozna. Azonban nagyon rosszul kalkulálnak, akik azt hiszik, hogy ez forradalomba sodorná Nippon s belülről buktatná meg a hadvezéreket. A szigetország népét más szempontok szerint kell megítélni, mint egy kontinenssi hadviselő nemzetet. Japán népe hozzászókokott a nélkülözéshez s ujkori történelme igazolja, hogy a mi fogalmaink szerint fantasztikus áldozatokra is képes. A japán imperializmus mögött is olyan nacionalista és szociális jelszavak húzódnak meg, hogy ezek végsőkig kitartásra és harcos ellenállásra bírják ezt a nemzetet, melynek haditetteiből egyébként is olyan hősiességet ismerünk meg, amely tiszteletre parancsol mindenkit.

Japán belső felmorzsolódásával számolni, szociális elégtelenségek, forradalmak kirobbanásától várni a hódító imperializmus megtörését, talán pillanatnyilag ügyes eszköz lehet a japánellenes propaganda számára, de semmi esetre sem reális mérlegelése a tényeknek. Egy világbójokott talán mindezt meghozhatná. Ha Anglia, Hollandia, Amerika, Franciaország, Németország és Olaszország egyesülne Japán ellen, talán sikerülne Japánt belülről is megtörni. De a világpolitika soha sem volt annyira alkalmatlan egy ilyen összefogásra, mint éppen ma. Ép ezért bármilyen gondjai is vannak ma a japán imperializmus vezéreinek, Japán belső gazdasági tényektől való összeomlására senki sem gondolhat komolyan. Nippon határozott, jól megdöntött uton halad világhatalmi politikájának kiépítésének útján s a Népszövetségtől az érdekeltektől államokig nem marad más hátra, mint várni, hogy meddig megy és hol áll meg ennek a szívós és kitartó népnek a küzdelme a földért és az életért. Mert minden szimpátián és antipátián túl, a túlnépesedett Japán számára végtermékben csak erről van szó

DESCRESCENDO

Irtta: GÁSPÁR JENŐ

1.

Levél:

Napsugár! Amióta magát ismerem, csupa nap az életem. Arany sugarak érik a szívem és maga a legszebb sugár. Napsugár. Hogy köszönjem meg, hogy van, hogy ragyog és hogy a szívemre hull, mint áldott ajándéka az égnek. Tavasz éj nekem, amelyen csak maga van, nagy, királyi, tobzódó nap, amelyet nem lehet eléggé megköszönni, nem lehet eléggé szeretni. Maga adja a fényt, a világosságot, a meleget, a sugarat. Virágok nyílnak ki csókja nyomán és a fákon fehér, rózsaszín, piros csokorba fonódnak a rügyek. A gesztenyefák tornyos virágokat nyitnak, ágó, lebegő, lángoló kancsók... Éber minél a Dunaparton s itt a csendes Dunán, ahol az esti harangzó a maga nevét kongatja, édes. A tornyok szélén és reszketve adják tovább a maga nevét és a kupolák aránya, bronz szikrázik ettől a névtől, drága. És a nagy, királyi folyam minden kis habja hőmpolygati gondolataimat, amelyek maga felé mennek, rohannak, áradnak, mint a tavaszi vizek megdagadt, féktelen özöne. Érz-e, hogy a szívem, mint özönlő körül, mint piros tenger? Aranybárkák úsznak rajta és ezüst gondolák. És a mennyi gondolatom van, mindmind magának éneklő a világ legszebb barcaro láját...

Lehet, hogy tobzódnak a szavak ajkamon, a toll felhasítja a papírt, mint a szántóvető a tavaszi ugart és piros magvakat hint el a barázdákban. Legszebb, legeresebb és legéletdúsabb gondolataim az, érzéseimet velem el a vajudo földeken. Lesz-e vetése álmainknak? Aratása terveimnek? Állnak majd aranykalászkok a földekben és kereszték gazdag sorfala koszorúzza-e majd aratásom? Most csupa hit és ének a szívem. Mint a tavaszi pacsirta felvágom magam az ég kékjébe és reszkető torokkál éneklek szívem dalát... Meghallgatja-e? Eléri-e részeg énekem a napot, amely fölöttem ragyog, mosolyog, megszüpíti az ég színt és a pacsirta énekét? Ó, volna szárnyam, sok-sok reneteg, volna erőm végtelen, hogy felrepüljek a nap égető közelségébe és behulljak erejének izzó szépségébe... Énnekem véresen-piros sugár lenne, amely megfestené az eget s szívem utolsó dobbanása is azt rebegne: áldott a nap, amely éleget, amely magához ölel, amely elperzselli, elégeti, ellobogja a megszedült életem: Napsugár, lobogó himnusz életem, fogadja el...

Válasz:

Drága! Mit írjak magának? Köszönöm, hogy szeret és hogy így szeret. Mindig vártam, hogy életembe egyszer, így, ilyen tobzódva köszönt be a tavasz. Nem félek virágzó fáitól, dalos madaraitól és pezsgő dalaitól. Akarom... Akarom azért, mert érzem, hogy az örök szerelem nagy, virágzó távlatai nyílnak meg előttem. Piros hegyek csipkés ágán vesznek el életem új horizontjai. Nagy, bíbor kupola fölöttünk az ég, alatta és benne imádság minden. Fehér galambok húzzák a boldogság nagy, szent, muzsikás harangját és szívem mámorral teli, mikor a hangját hallgatom. Az én éhes, asszonyi szívem ezekre a hangokra várt rég. A legtisztább és legszentebb násmuzsika ez, miért ne tárnám ki szívemet maga elé; vegye és iga belőle az egy másrataláltság, a szerelem, a boldogság részegítő italát. Adom szépen, őszintén, a legszebb asszonyi alázattal. Vegye el; fogadja el, őrítse ki... A magáé. Ezek keserű bojtjével őriztem magam. Most már tudom, hogy magának őriztem...

A mi találkozásunk nagy áldomása legyen ez a kehely. Kiürítheti, végére úgy sem ér soha, mert úgy szeretem. Ez a mester csodás kelyhe, minél jobban ki akarják üríteni, annál inkább tele lesz. Kifogyhatatlan. Szimbóluma a mi szerelmünknek. Mert érzem, hogy megérkeztünk az álmok szépséges palotájába, amelyből nincs kiáramlás. Örökös reggel van ebben a palotában. Friss, harmatos virágok a vazákban. Friss énekek az ajkakon és friss csók a szájakon... És fáradhatatlan, fiatal, zseggel muzsika zeng örökösen a most tépett virágokkal díszített márványfalak között. És örökös, friss ölelés a feszülő karom és kiapadhatatlan csók-kút a szájam, amelyből most drága köszöntéseket küldök magának, drága. Szeressen és szeressen mindig úgy. Legyen két összeölelkező fa az életünk, amely alatt szegény és kopott emberek mennek el és megszépül életük a mi szépségünkötől. És mondják örökkön-örökké: boldogok és irigytésre méltók, akik így tudják szeretni egymást... És pihenjen meg fáradt életük a mi örök boldogságunkban...

2.

Levél: (Négy hónappal később.)

Phaeton vette kezébe a nap gyepit. Aranybocsin külső szikráznak, ragyognak és arany-

káprázattal hintik tele a halandók szemét. Itt van a száguldó kocsin velem? Milyen meg Phaeton-szimbóluma és milyen szép az Illés-szekér robogása. Aranyező az ég és tüzes paripáim viharának rajta. Elég-e? Akarom... Akarom, hogy elragadjanak a szárnyas paripák és rohanjanak velem a zenith magasságában, ahonnan olyan messze az ég széle és olyan messze föld... Mik nekem a föld? Csak azt érzem, hogy repülök és perzselnek a napsugarak... Lesz-e vége a vak rohanásnak? Célja mi? Kérdezte-e Phaeton? A perc enyém és a többi semmi. A perc maga... Jövő? Mit? Ki bölcselkedik a zenith szédítő magasságában? .. Mit hoz a holnap? Van holnap? Ma csak ma van, És aratom az ég aranyvirágait, koszorúmat lobogó homlokomra. Koszorút kötök a te virágaid szépségéből és úgy ülök fel lángkvadrigámra, ostorom a fantázia piros korbácsa és előttem végtelen mezők... Már nem látok senkit... Csak azt érzem, hogy a szívem forró katlan, a vágyaim megmámorosított indulatszók, amelyekkel üzöm kergetem előre szárnyas paripám. Jön-e velem? Ó, jöjjön... Ne tórdíjon a holnappal. Csak a manák éljünk, ennek a szép, szédítő szerelemnek... Hogy elégtünk? Hogy vége lesz?... Ki gondolkozik ma, így a napközben, a zenith forróságában?... Jöjjön velem. Királyi kocsin száll, száll és tüzesárnyu táltosok repítenek... Hová? Merre? Ki tudja?... Bolond, aki gondolkozik... A házardok szent örülete rohog velük... Jöjjön...

Válasz:

Fáraszt a maga nagy rohanása. Félek az Ikaros-sorsától. Még neba örülök, ha fojja a kezem, még örülök a kezébe, átömö nagy tűznek, de félek szédülök. Bizonyára szomorúságot okozok magának ezzel. En nem bírom az eget. Nekem szilárd föld kell, ahol megállhatok, ahol nem rohannak a felhők és nem robnak az indulatok... Nezzé, milyen szépek a földi virágok, a mezei tarka lepkék, a sutgó patakok, a lihegő fák... Odafent nincs virág, fa, patak, csak ég, ég... És én asszony vagyok... Aki nem élhet föld nélkül. Nekünk kell a föld, a föld gazdagsága, a föld merevsége, a föld józansága, a föld szilárdsága, hogy meg tudjunk állani. Nekem zug a fejem a felhők rohanásától... Tudom, hogy most szomorú... Tudom, hogy ez az első féltreeres közöttünk. De látja, én építem is akarok a szerelemből. Nem légyarákat, nem felhőtornyokat, nem ködhegyeket, hanem tartós, virágzó életet... En nem vagyok a ma imádoja, égni akarok, de úgy, hogy ez a tűz meleget adjon a holnapra is. Drága, édes emberem. Több, több embert és kevesebb poézist... Több, több valcsagot és kevesebb illuziót... Több, több akarást és kevesebb almot... Valahol eltévesztettük egymást... Lehet, hogy a rohanásban, a szédülésben... Lehet, hogy magának van igaza... Lehet, hogy nekem... Forró homlokomra olyan jól esnek vala-

* A szívburok, a szívbillentyűk és a szívizom megbetegedéseinek kezelésénél a rendkívül enyhen ható természetes „Ferenc József” keserűvíz fontos segédeszköz, mely reggel felkeléskor egy kis pohárral bevéve a tápcsatorna tartalmát biztosan felhígítja és azt igen könnyen levezeti. Az orvosok ajánlják.

kinek a hús keze... Szálljon le a napszekeréről. En csak egyezerü asszony vagyok és ne akarja, hogy műlelkésedést hazudjak... Pá.

3.

Levél: (Két hónappal később.)

Mar régóta nem írt... Tudom, miért. Érzem, hogy hős üresség érkezik körénk. Kisek a hibajaból? En voltam-e hibás, mert a magamba akartam húzni, vagy maga, mert lent akart maradni? Nem tudom. De érzem, hogy a ragyogó nap, amelyet álmotam, lassan, hűvösen esik le az égről. Az alkony-e ez? Nem akarom hisni. Nem akarom. En azt akarom, hogy a nap tovább lebegjön az égen és ragyogja be az életünket. Volt maga égis erő hegyek között alkonyatkor? Fantasztikus árnyak kelnek fel a sziklák közül és besurrannak a bokrok közé. Az ember szíve elszorul. Pedig csak vizio az egész ilyen nyomasztó csend ül meg a szívemet most. Olyan, mintha a nap most akarna a hegyek csipkés ágába bujni. Fázom is. Ugy-e, rémek gyötörnek? Irjon...

Válasz:

Kedves barátom. Ne haragudjék, hogy leveleire csak elkésve válaszolok. Igazán rettenetesen el vagyok foglalva. Tudja, az az örökös nagy társaság... És a tennisz. Képzeld, Kitty felbukott a pályán és eltörte a karját. Szegény. Szeret lovagolni? O én nagyon. Minden reggel kilovagolok nagyobb társasággal. Nagyon cuki lovam van. Fecske. Aranyos egy állat. Nem is állat. Jó pajtás, jó barát. Különleges lény... Igaz, talán érdekelni fogja, hogy Kerencsy Pista mégis elveszi a Sárít s hogy Szerdahelyinének most is Laci udvarol... Csolnakáztunk is sokat... Emlékszem, maga milyen jó evező volt. Nagyon sokat gondolok magára, bizony sokszor jó volna, ha itt lenne, nagy hasznát venném ügyességének. En, sajnos, még kezdő vagyok az evezés terén... Nagyon lesültem. Pityu báró azt mondja, hogy ez nagyon jól áll nekem... Mondták, hogy megjelent egy újabb könyve magának... Ejnye, a címét is mondták, egészen elfelejttem... Irja meg, mi... Vizionlátásra.

4.

Levél:

Igen. Most már lement a nap. A leveléből láttam, hogy leszállt. Nincs már semmi sugara a maga számára... Valóban, halandók vagyunk, hogy így elszáll minden és ilyen korán itt az alkony... Mit irhatnék még? Terhelném velem... A könyv címe: „Lemeget a nap”, mellékelve küldöm is. Mulasson jól. Kézcsók.

Válasz:

A könyvet köszönöm. Üdv.

Ebéd az ágyuk körül.

Megirtuk, hogy az amerikai légionisták Párizsba érkeztek, ahol a volt frontharcosok bankettet adtak tisztelőikre. A díszében azok körül az ágyuk körül ültek, amelyeket Napoleon korában használtak. Megjegyezzük, hogy a banketten csak a pezsgőspalackok durrogtak, az ágyuk nem.

Püspökök megrázó pásztorlevele a spanyol polgárháború poklából

A nemzeti mozgalom és jellege

(Befejező közlemény.)

Legutóbbi közleményünkben a spanyolországi püspökök pásztorlevele alapján a kommunista forradalomra, annak jellegére és szellemére, mozgató rugóira és irányelveire világítottunk rá. Adatok alapján bizonyítottuk, hogy ez a mozgalom s annak egész istentelen, romboló szelleme milyen távol áll a spanyol nép lelkétől s hogy ennek a népek azok a rétegei, amelyek a moszkvai nemzetközi zászló alatt csatlósaivá szegődtek a pusztítás és bomlasztás eszméjének és forradalmának, mennyire idegen, külföldről importált csalásnak lettek áldozataivá.

Most megkíséréljük — ugyancsak a spanyol püspöki körlevél alapján és nagyrészt annak szavaival — megmagyarázni a nemzeti-rek nevezett mozgalom jellegét. Először annak szelleme alapján; mert a spanyol nemzet, legnagyobb többségében, olyan állami irányítás alatt állott, mely nem tudta megtestesíteni az 5 nemzeti szükségleteit és mélyről fakadó törekvéseit; és a mozgalmat csaknem az egész nemzet megváltó reménységként fogadta. A még föl nem szabadított területeken is — a pásztorlevél szavai szerint — csak a pillanatra

várnak, hogy széttörhessék a kommunista erőök igáját, mely már fojtogatja őket. De nemzeti ez a mozgalom nemcsak szelleménél, hanem céljánál fogva is, hiszen arra törekszik, hogy megmentsé és a jövő számára megőrizze egy nép szociális életalapjait, olyan állam keretében, mely méltóképpen folytatni tudja ősei történelmét.

— Ez a mozgalom — szól a körlevél — megerősítette a hazafias érzelmeket, a véle el-
lentés idegen erővel szemben. Haza — atya-
ságot jelent; azt az erkölcsi keretet, mely —
mint egy népes családban — megengedi pol-
gárainak a szabad és teljes kifejlődést; és ez a
nemzeti mozgalom magába foglal egy nagy
szeretet-dramatit, mely Spanyolország neve és
történelmi lényege köré összpontosul, kivette
magából az idegen elemeket, melyek romlását
okozták. És, amint ez a hazaszeretet, Jézus-
Krisztus szeretetével felmagasztosulva, elérte
a keresztényi irgalmasság csúcsait, tanui lehet-
tünk az irgalmasság olyan fenséges és igazi
megnyilatkozásának, melynek mintegy az ez-
rek és ezek „Eljen Spanyolország”, „Eljen
Krisztus király” jelszó alatt kiömlött vére volt
végső kifejezője.

„Ahol nincs kormányzó, ott széthull a nép”

— A nemzeti mozgalom kebelében spanyolok ezreinek: papoknak, szerzeteseknek és világiaknak csodálatos martiriuma lombosodott ki. És ez a vértanúság kell, hogy diadalra vezesse a jövőben — hatalmas politikai felelősség terhe alatt — azoknak művét, akik egyszer majd, a fegyvereket letéve, felépítik az új Spanyolországot a béke boldog nyugodtságában.

— Ez a mozgalom rendet teremtett az általa felszabadított területeken. Hasonlítsuk össze azoknak a vidékeknek helyzetét, ahol a nemzeti mozgalom diadalmaskodott, azokkal a tartományokkal, amelyekben még a kommunizmus uralkodik. Ez utóbbiakról el lehet mondani: „Ubi non est gubernator, dissipabitur populus.” Papok nélkül és templomok nélkül, igazság és tekintély nélkül, ezek a tartományok a legborzalmasabb anarchia, éhség és nyomorúság szakmányaivá lettek. Míg a másik oldalon, a háború súlyos erőfeszítései és veszteségei mellett is a lakosság a rend, biztonságos nyugalmában él, az igazság, béke, haladás és igazi tekintély gondoskodó uralma alatt, ami mind-mind elengedhetetlen feltétele egy társadalmi élet fejlődésének. Azután: a marxista Spanyolország területén a lakosság Isten nélkül él, míg a nemzetiek uralma alatt álló tar-

tományokban szabadon fejlődhet minden valóságos mozgalom és megnyilatkozás. Ilyen körülmények között reménykedve számíthatunk a jövőre nézve az igazság és béke uralmának eljövételére.

— Nem akarunk semmiféle jövődőlést megkockáztatni; hiszen bajaink nagyon súlyo-

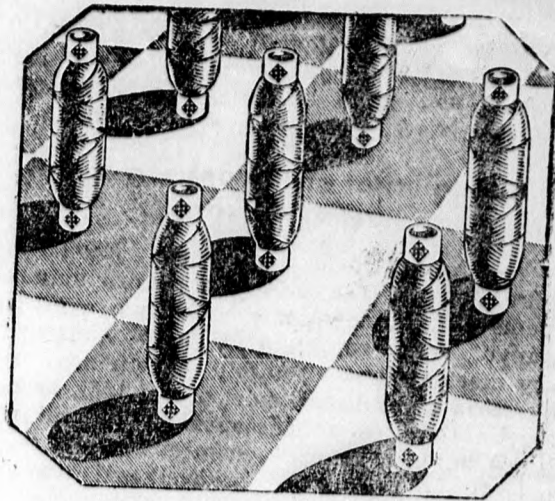
A templomok azért égtek le, mert Isten házai voltak

A püspöki körlevél most néhány, a külföldön elhangzott vádra, megjegyzésre válaszul, megállapítva, hogy maga a pásztorlevél nem érné el valódi célját, ha ezek a megjegyzések és vádaskodások válasz nélkül maradnának.

— Azzal vádolták meg az egyházat — szól a körlevél — hogy egy népi mozgalommal szállt szembe, megerősítve magát templomai-
ban, előidézte, sőt: provokálva ezzel a temp-
lomok lerombolását és a papok lemészárlását.
Határozottan tagadnunk kell ezt az állítást. A
templomok elleni ostrom hirtelen jött, csak-
nem egyidőben mindenfelé és egybeesett a pa-
pok lemészárlásával. A templomok azért égtek
le, mert Isten házai s a papok azért haltak
meg, mert Isten szolgái voltak! Bőséges bizo-
nyíték van erre nézve! Az egyház nem volt tá-
madó. Ellenben ő volt az első, ártatlan, békés
és védtelen — áldozat.

— Megkérdezték bennünket a külföldről: igaz-e, hogy az egyház Spanyolországban a nemzeti terület egyharmadát birtokolta s hogy a nép azért kelt fel, hogy felszabadítsa magát az elnyomás alól. Nevetséges vád ez! Az egyház az említett területekből mindössze néhány, jelentéktelen részt birtokolt: paplakokat, iskolaépületeket. Mindaz, amivel az egyház Spanyolországban rendelkezett, szükségleteinek egynegyedét sem fedezte. Meggondolatlansággal és részrehajlással vádolták meg az egyházat, mondván, hogy belekeveredett egy olyan konfliktusba, mely szétbontja a nemzet egységét.

— Az egyház mindig az igazság és a béke oldalára állott és mindig együtt működött az államhatalommal a közös érdekében. Nem költötte le magát egyetlen párthoz, személyhez, vagy törekvéshez sem. Mindezek fölé helyezkedve, teljesítette a maga kötelességét. Azt

Több mint 600 különbéféle színben

minden szaküzletben kapható
a Gütermann varróselyem. Kérjen
mindig Gütermann varróselymet
és vásárlásnál figyeljen a gyári
védjegyére (sakktabla)
és a Gütermann névre.

sak: a társadalmi kötelek meglazulása; a megromlott politikai erkölcsök; a polgári kötelességek nemismerése; a valóban katolikus lelkiismeret hiánya; a szellemi meghasonlás, nagy nemzeti feladataink megoldását illetően; kiváló embereinknek meggyilkolása, akik alkalmasak lettek volna a nemzeti újjáépítés nagy művét véghezvinni; a gyűlölet és inség, mely minden polgárháború természetes következménye; az idegen ideológia, mely az állam egyrésze felett uralkodva, a keresztény szellemnek és befolyásának megsemmisítésére törekszik; ime: mennyi nehézség, mely az új, történelmi Spanyolország felépítését akadályozza! Mégis, mi bízunk abban, hogy annyi súlyos áldozat után újra megtaláljuk a mi igazi nemzeti szellemünket.

mondják, hogy ez a háború osztályharc és az egyház a gazdagok oldalára állott. Azok, akik ismerik a háború eredetét és természetét, jól tudják, hogy ez nem áll. Ha voltak is némi szociális kötelességmulasztások, amelyekre elsőként mindig éppen az egyházra kellett a figyelmet, — a munkásosztályt a háború általában erőteljesen felkarolta s a háború a javak jobb és igazságosabb elosztásának útjára lépett már. Az osztályharc sokkal élesebb más országokban. Spanyolországban a helyzet az, hogy a szegény vidékek nagyrésze nem is ismerte meg a háború borzalmaival. Azokon a vidékeken pedig, ahol a gazdagság és jólét egyúttal a legkedvezőbbek, — a legdádább és legdühösebb formában ott robbant ki a forradalom. A valóság az, hogy a népet részlet-
ték és félrevezették teljesíthetetlen ígéretekkel, amelyek összeférhetetlenek nemcsak Spanyolország gazdasági életével, hanem bármely szervezett gazdasági élettel. S a helyzet ez: az egyik oldalon virágzó vidékek, ahol megelégedés az úr; a másik oldalon pedig — a kommunizmus uralma alatt: nyomorúság.

— Azt is mondják, hogy a spanyol polgárháború csak egy epizód a demokrácia és az államuralom egymásközötti, egyetemes harcában; s hogy a nemzeti mozgalom győzelme az állam rabszolgájává tenné a nemzetet. „Spanyolországban az egyház” — olvassuk egy külföldi folyóiratban — „a dilemma előtt: üldöz-
tetni a madridi kormány által, vagy leigáztatni politikai törekvések képviselői által, akiknek semmi közük a kereszténységhez. — a szolgaságot választotta.” Hát nem ez az a dilemma, ami elé állították s amely előtt választania kellett! Hanem ime: az egyház, ahelyett, hogy végkép elpusztuljon a kommunizmus által, amint hogy ez következett be mindenütt

Régi magyar költők verseiből

Az üstökös

Az égen fényes üstökös; uszálya
Az ég felétől le a földre ér.
Mondják, ez ama „nagy”, melynek pályája
Egyenes; vissza hát sohase tér.

Csillagvilágok fénylő táborán át
A végtelenséggel versenyt rohan,
Forogni körbe nem tud, nem akar, hát
Grökké társtalan, boldogtalan!

Imádja más a változékony holdat,
A kacéron keringő csillagot;
Fenséges Niobéja az égboltnak,
Lobogó gyász, én neked hódolok.

Szomorú csillag, életátkom képe,
Sugár ecset, mely festi végzetem,
Akárhova mégysz a mérhetlen égbé,
Te mindenütt egyetlen, idegen!

VAJDA JÁNOS

kommunista uralom alatt álló területeken! — pártfogásra talált egy olyan hatalomnál, mely mind a mai napig biztosította a társadalom alapvető elveit, illetve azok érvényesülését.

Ahidalhatatlan különbség a két küzdő fél között

— Ami a jövőt illeti, nem jósolhatunk előre, hogy mi fog történni a háború után. De igenis állítjuk, hogy ez a mozgalom nem arra irányul, hogy autokrata államot építsen fel egy megalázott nép romjain, hanem hogy újra éllessze a nemzeti szellemet a régi idők keresztényi erejével és szabadságával. A diktatúrának nincs talaja a spanyol nemzetben. Es ez — hisszük — nem is fog bekövetkezni. Az, ami megmentette Spanyolországot ezekben a súlyos órákban, az bizonyára ama százados principiumainak folytonossága, amelyek nemzeti életét alkották és amelyeknek védelmére a nemzet nagyrésze fegyverbe szállt.

— A nemzeti mozgalom vezetőinek — szól a továbbiakban a körlevél. — hasonló bűnököt tulajdonítanak, mint amilyeneket a népront hívei elkövettek. „A fehér hadsereg” — olvassuk egy komoly, külföldi katolikus folyóirat-

ban, — igazolhatatlan eszközökhöz folyamodott, ami ellen föl kell emelnünk tiltakozásunk szavát... A hozzánk érkezett értesülések azt mutatják, hogy a fehér terror a nemzeti Spanyolországban éppen olyan borzalmakkal uralkodik, mint aminőt minden forradalmi terror felmutat.” *E cikk tiszteletreméltó aláírója rendkívül rosszul értesült!* Minden háborúnak vannak túlzásai; a nemzeti mozgalomnak is. De, elismerve a keresztény igazság nevében a tévedésből elkövetett túlzásokat, vagy egyes alárendelt túlkapásait (amelyeket a külföldi híradások rendszeresen fölnagyítottak) meg kell állapítanunk, hogy mindez nem felel meg a valóságnak és állítjuk, hogy *óriási, áthidalhatatlan különbség van a két fél között, az igazság elvei és azok végrehajtása tekintetében.* Továbbmenve elmondhatjuk, hogy a népront cselekedetei nem egyebek, mint *szörnyű támadások sorozata az igazság, az Isten, a társadalom és az emberek ellen.* Gyilkolni csupán a gyilkolásért, rombolni, pusztán a rombolásért, kiírtani nem harcoló ellenfeleket: ezek azok a polgári és katonai elvek, amelyeket az egyik félnél állandóan tapasztalunk, de amelyeket nem lehet a másik félnek tulajdonítani — hazugság és rosszindulat nélkül.

Néhány szó a baszk nacionalizmusról

A körlevél ezután kitér néhány sorban a — mint írja. — „annyira félreismert és meghamisított” baszk nacionalizmus kérdésére, melyből fegyvert kovácsoltak a nemzeti mozgalom ellen.

— Teljes csodálatunk — szól a körlevél — baszk testvéreink polgári és vallási erényei iránt. Minden részvétünk a nagy szerencsétlenség iránt, mely őket sújtja s melyet a magunkénak is tekintünk, mert az ő szerencsétlenségük az egész hazáé. Teljes szánalmunk a vakság iránt, mely hatalmába ejtette vezetőiket, történelmük ily súlyos pillanataiban. De teljes rosszaságunk amiatt, hogy *sükketté tették fülüket az egyház szava számára* és hogy ilyenformán megvalósították a pápa szavait, amelyek a kommunizmus elleni Enciklikájában hangzottak el: „*A destrukció ügynökei, akik nincsenek túl nagyszámban, hasznát húznak ezekből az egyenlenségekből (a katolikusokéiból), azokat még jobban kiélezzik és azzal fejezik be, hogy a katolikusokat egyiket a másik ellen állítják harcra... „Azok, akik növelik az egyenlenséget a katolikusok között, súlyos felelősséget vállalnak Isten és az egyház előtt... „A kommunizmus lényegében istentelen és nem lehet igazolni a véle való együttműködését semmilyen téren azoknak, akik a keresztény civilizációt akarják megmenteni.*”

Utolsó kinyilatkoztatásként a püspöki körlevél ezeket mondja:

— Isten a tanunk, hogy mi szeretjük testvéreinket és megbojtosítunk mindazoknak, akik — nem tudva, mit cselekszenek, — olyan sú-

lyos károkat okoztak az egyháznak és a hazának. Felajánljuk Isten előtt az ő javukra a mi vértanúink ezreinek érdemeit, akik nekik megbojtosítva haltak meg.

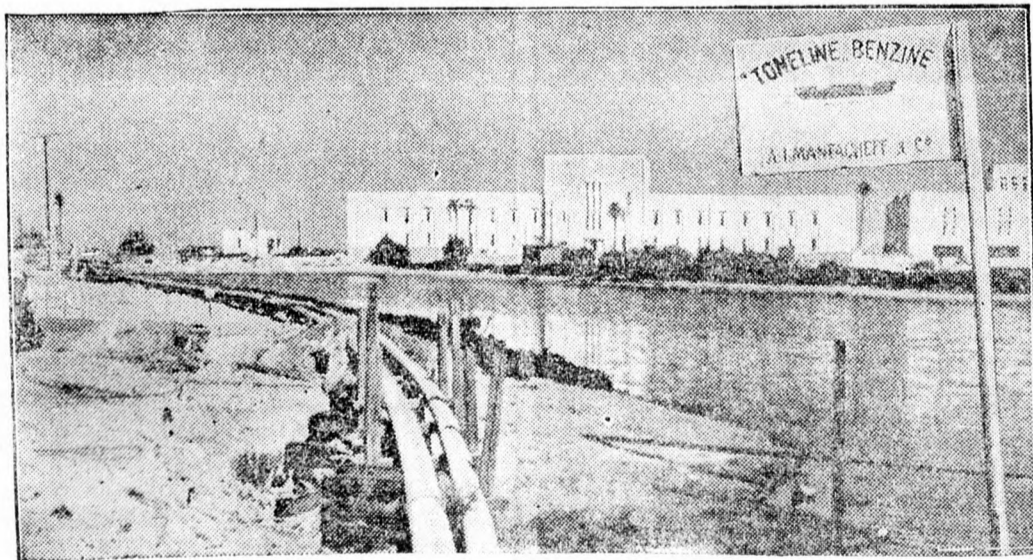
Befejezésül a közös főpásztori levél kérésével fordul a világ minden táján élő katolikus püspökökhöz, mondván:

— Segítsetek nekünk terjeszteni az igazságot. Az ő jogai elévülhetetlenek, kiváltképpen, ha egy nép becsületéről, az egyház tekintélyéről, a világ tiszteletéről van szó. Segítsetek nekünk — terjesztve e levél tartalmát a katolikus sajtó és propaganda útján, *helyreigazítva más, közömbös, vagy ellenséges sajtó tévedéseit.*

Mi ezt a segítségért kiáltó szót meghallgattuk és továbbadtuk, ismertetve a közös püspöki levél tartalmát, hogy a spanyol polgárháború eseményei körül kavargó sötét káoszban világító torony legyen s fényénél messzire ragyogjon és győzedelmeskedjék — az igazság. Mert az ő jogai elévülhetetlenek. Tudjuk, ropant nehéz és hálátlan feladat ma, a hazugságok és eltévelyedések korszakában az igazságot hirdetni és a kételkedőkkel, vagy elfogultakkal is elhitetni próbálni. Mégis örömmel vállalkozunk erre a súlyos feladatra, mert a mi felfogásunk, célkitűzéseink és egész munkaprogrammunk alapja is az a diadalmas Krisztus király, aki azt mondotta, hogy:

— *Ego sum via, veritas, et vita... Én vagyok az út, igazság és élet.*

(F. V.)

Amiért az arabok lázonganak.

Érdekes képünkön a Mussol-Haifa-i olajvezeték látható. Ez a Palesztinában kiépített olajvezeték is egyik oka az arabok lázongásainak, mert az angolok kezéből ki akarják venni az igen gazdag olajforrásokat.

Színes pósta

A tokiói tizenkettedik Olympiászra nagy serénységgel készülnek a japánok. Még három év választ el az első, ázsiai kontinensen rendezett nemzetközi erőpróbától, a japánok minden eszközt felhasználnak mégis, hogy az 1940-iki Olympiásznak minden eddigi méreteket felülmúló sikere legyen. A japán rendezőbizottság tízmillió propagandanyomtatványt küldött szét eddig a világ minden részébe, továbbá tízenyolc nyelven nyomtatott, ugyancsak többmillió példányban megjelent, művészi kiállítású plakátot. A japán sajtó és rádió hosszú hónapok óta a propaganda ügyét szolgálja. Egész sereg társadalmi szervezet és egyesület alakult a tokiói Olympiász minél sikeresebb előkészítése és megszervezése érdekében. Japán ugyan minden egyéb híreszteléssel szemben, meg akarja rendezni az olimpiászt.

Egy északamerikai szakember a világ mozijairól statisztikát állított össze. Megállapítása szerint pontosan 95.379 mozi van az egész világon. A múlt év június 6-án 8150-el szaporodott a mozik száma, amely szaporulatból 4299 Oroszországra jut, ahol a klubokban, a munkásegyletekben és egyéb nyilvános helyeken újabb filmelőadásokat tartanak. A mozik közül 55.563 hangosfilmre van berendezve. Az utóbbi években az európai országokban különösen megszorodott a mozik száma, amelyek ma 66.876-ra rugnak és amelyek közül 29.560 hangosfilmre van felszerelve. Dél-Amerika területén ez év január elsején 5292 mozi állott fenn, amelyek közül 4058 volt hangosfilmre felszerelve. Dél-Amerikában a mozik száma 1936. évben 730-al szaporodott.

Londonban rejtélyes ipari és kémkedési ügy foglalkoztatja a Scotland Yardot. A vasárnapi londoni lapok szenzációs beállításban közlik, hogy a nemzetközi kémek elloptak két repülőgépmotort és azok konstrukciós terveit. Az ellopott repülőgépmotorok, a lapok szerint, korszakalkotó újítást jelentenek a repülőgépiparban. A lopás a London melletti Norbiton repülőgépgyár laboratóriumában történt. Az ellopott motorok újszerű elgondolás szerint a legnagyobb titokban készültek. Pemberton Billy, a motorok feltalálója kijelentette, hogy találmánya forradalmasítja az egész repülőgépipart. Mivel pedig a tolvajok csak éppen ezt a két motort és az építésükre vonatkozó terveket loptak el, míg más mindent érintetlenül hagytak a laboratóriumban, semmi kétség, hogy a tolvajok az új találmány birtokába akartak jutni. A Scotland Yard egy nemzetközi kémvizsgálat kezét sejtí a nagyméretű lopás mögött.

Franciaországban egy tudományos lap érdekes cikket közölt a világ leggyorsabb állatairól. A négy-lábúak közül az első helyen a gazella és az antilop állanak. Utánuk következnek a zebra, a struc, a zsiráf, a bölény, az oroszlan, az elefánt és a rinocérosz. A madarak közül bizonyos vadkacsafajták után a fácán, a galamb, a fald, a fülemüle, a daru és a sólyomfélék következnek. A halak közül a statisztika szerint a leggyorsabb a tonhal, azután jön a csuka, a pisztráng és a lazac. A nagy rablóhalak és a delfinek gyorsasága nem is hasonlítható kistermetű társaikéhoz.

Repülőjáratok indulnak a Pamir-fensíkon át Afganisztán és a Távol-Kelet között. A német légihanza azzal foglalkozik, hogy légiforgalmi összeköttetést teremtsen a Pamir-fensíkon át Afganisztán és a Távol-Kelet között. A légiforgalom megvalósításának előkészítésésképpen a légihanza egyik repülőgépe néhány nappal ezelőtt átrepült a Pamir-hegység felett. Ez az első repülés teljes sikerrel járt és most a légihanza egy másik repülőgépe, a „Ju 52” is próbarepülést végzett. A repülőgép a kora reggeli órákban felszállt az afgán fővárosból és 11 órai repülés után megérkezett kitérített céljához. Legközelebb minaként repülőgép vizsgálatát Kabulba.

Apróságok a takarékoságról

*

A természet nem ismeri a pazarlást. A lebuló őzi levelek megtermékenyítik a földet, a vízpára felszáll a levegőbe és felhőalakban hullatja vissza a cseppeket. A legesséklyebb dolog sem semmisül meg, csupán átváltozik.

Krisztus Urunk is példát adott a takarékoságra, midőn a kenyerek és halak csodája után tanítványaival összeszedette a hulladékokat, hogy semmi kárba ne vesszen.

Mindnyájan tudjuk, hogy ha valaki a Megváltó születésekor csak egyetlen fillért tett volna takarékpénztárba, annak összege ma kamataival együtt messze túlhaladná Rotschild milliárdjait. A takarékoság hasznos voltáról mindenki meg van győződve és mégis, az emberek általában könnyebben esnek a pazarlás, mint a főszenység hibájába. A történelem azt mutatja, hogy minden idők törvényhozói rendeletekkel igyekeztek ugyszólván takarékoságra kényszeríteni a tömegeket. Mellesleg mondván, fáradozásukat kevés siker koronázta.

Már a próféták is nemegyszer kemény szavakkal keltek ki a zsidók, főleg a nők pazarlása ellen. Cicero, a görög böcs az állította, hogy a takarékoság magában véve is nagy jövedelem.

Később az egyházi és világi előjárók különböző takarékosági rendeletekkel küzdöttek a pazarlás ellen, a fényűző ruházati cikkekre adót vetettek ki és eltöltötték a szerencsejátékokat.

Takarékos uralkodók

A XIII. században például Szép Fülöp francia király megtiltotta alattvalóinak, hogy étkezéseiknél levesen és két tál pecsényén kívül egyebet tálaltassanak. Egy másik rendeletében pedig előírta, hogy ünnepi alkalmakkor kiki milyen ruhát és cipőt viselhet.

Sajnos, a magyarok erőnyei közé nem tartozott a takarékoság. Az étkezésekben még a köznép is pazarló volt.

A szerencsétlen II. Lajos király mértéketlen életmódja következtében annyira eladósodott, hogy kénytelen volt a körmői és selmeci aranybányákat, sőt a pénzverdét is a német Fugger családnak bérbe adni. A Fuggerék kapzsásága annyira közismert volt hazánkban, hogy a főszeny embert a „Fugger” elnevezéssel róluk nevezték a fukarnak.

A történelem sok takarékos uralkodót is ismer. IX. Károly, francia király penzbiarsággal, sőt megveszteséssel büntette a fényűzést, de, mint többibben panasolta, ezúttal csupán azt érte el, hogy alattvalói „kopott király”-nak csúfolták és engedelmisség helyett kinevezték és megvetették.

A XVI. és XVII. század pazarló főurai némely dologban érthetetlen módon főszenykedtek; felesleges palotáik felszerelése igen hiányos volt. A lakomákra minden meghívott kényszeren volt magával vinni evőkészletet, még a porcellánt is, a szállóvendég pedig ágyat és függönyeit. A francia udvar, ha Fontainebleauban üdült, mindig előre utasította a meghívott vendégeket, hogy a szükséges holmit hozzák magukkal. Midőn Medici Mária, IV. Henrik francia király felesége nővérét, a mantuai hercegnét meghívta magához, bankárja, Gondi házában volt kénytelen őt elszállásolni. Gondi kérte a királyt, hogy lássa el a vendégséghez nélkülözhetetlen butorokkal. Medici Mária az ismerős főúri családoktól kérte kölcsön a hiányzó holmikat.

XIII. Lajos, francia király híres minisztere, Richelieu bíboros számos takarékosági rendeletet bocsátott ki, s a többek között betiltotta az arannyal és ezüsttel himzett zsebkendők használatát.

Kortársáról, Pázmány Péter esztergomi érsekről feljegyezték, hogy egyszer két ferenczrendi szerzetes ment hozzá alamizsnát kérni. Midőn az érsek belépett a szobába, hol a szerzetesek várakoztak, első dolga volt elfjűni az asztalon éző két gyertya egyikét. Az alamizsnagyűjtők erre köszöntek és kifelé indultak.

— Hova mentek? — kérdezte Pázmány.

A ferenczrendiek bevallották, hogy látva az érsek takarékoságát, nem számítottak alamizsnára.

— Tévedtek — mondta nekik Pázmány — mert ha ilyen csekélységek nem ügyelnék, akkor nem adhatnék nektek semmit.

Azzal gazdagon megajándékozta a két szerzetest.

Nagy Frigyes porosz király takarékosága közismert volt. A költséges kávéivást például csupán a papoknak, nemeseknek, katonatiszteknek és a birodalmi gyűlés tagjainak engedélyezte. „Ófelsége a király sörlevesen nőtt fel, azért olyan hatalmas”, szölte a rendelet.

Nagy Frigyesről beszélnek a következő anekdotát:

Egyszer észrevette, hogy alvó apródja zsebéből levél kandikál ki és kíváncsiságból kihúzta és elolvasta azt. A levelet az apród édesanyja írta, ki megköszönte benne fiának, hogy csakély fizetéséből támogatja őt. A királyt a közeledés és takarékoság annyira megalátozta, hogy a levéllel egy tekercs aranyat csuaztatott az apród zsebébe. Felébredve, a derék fia, megrémült az idegen pénz láttára és azt a királynak akarta átadni. De Frigyes megnyugtatta és azt mondta neki:

— Tanuld meg, hogy a szerencse mindig akkor keres föl bennünket, amikor alszunk!

A krónikások szerint a király később is nagy lelki gondoskodott az apródjáról és családjáról.

Igen főszeny uralkodó volt a kalapos király, II. József. Mint anyjának, Mária Teréziának kormányzó társa, nem egyszer kifogásolta a királyné bőkezűségét. Egykoru feljegyzések szerint Mária Terézia úgy leplezte jótékonyágát, hogy szétnyitható rejtőzárakat vezetett, melyeknek becséjében elfért egy körmői arany. Becsukva, az a krajcár csupán az élen levő finom vonal által különbözött a rendestől. A királyné ezt a pénzt osztogatta szegényeknek, hogy fia ne vegyen észre semmit. Ilyen krajcárokat a régi pénzügyintézményekben ma is láthatunk.

Igen egyszerűen élt III. György angol király, aki azt tartotta, hogy elpuhítja az embert, ha hálszobájában szőnyeg van. Burney feljegyzései szerint a királyi palotában „...a folyosókon nem égett tűz és a kápolnát is nagyon takarékosan fűtötték. A hercegasszonyok, a nemesek feleségei és a lovászmesterek morgolódtak és — megfáztak. Lett légyen azonban hideg vagy meleg, mindig meg kellett jelenniök...”

III. György és a takarékos kistü

Thakeray a négy György című korrajzában így ír III. Györgyről:

„Egyszer sétatkozásban a király és királyné egy kistüval találkoztak — mindig nagyon szerették a gyermekeket ezek a jó lelkek — és megsimogatták a szőke fejcskét.

— Ki fiacskája vagy te? — kérdezte III. György.

— Atyám a király kenyerét eszi — felelte a gyermek.

— Akkor hát tévedj le és csökkölj kezet a királynénak!

De a kistü állva maradt.

— Nem, — mondta — mert ha letérdelek, bepiszkítom új nadrágomat.

A takarékos király szerette volna a fiacskát megölelni és ott nyomban lovaggá ütni...”

Napoleonnak, mint hadvezérnek kitűnő érzéke volt a pénz iránt. Figyelme a legaprólékosabb részletekre is kiterjedt. „Seregeimnek szám-

adásai” írja egyik 1806-ban kelt levelében „könyvtáramnak legkellemebb részét képezik”. E havi kimutatások husz vastag kötetet alkotnak. „Ha megérkeznek hozzám” írja feladok minden egyéb foglalkozást, hogy azokat gondosan áttanulmányozzam és megfigyeljem a két hónapi számadások közötti különbséget. Egy fiatal leány se élvezi jobban regényeit, mint én e könyveket...”

Napoleon az idővel is takarékoskodott. Egyszer tábornokai, kiket ebédre hívott, tíz perccel késtek. Napoleon a mondott időben asztalhoz ült s mire a vendégek megérkeztek, már készen is volt. Felállva üdvözölte őket és így szólt:

— Az ebédnek vége, most már munkához láthatunk!

Az éhes tábornokok egy csata tervezésébe töltötték a délutánt.

A Napoleon bukását követő szűkös évtizedeket csupán később nevezték el Biedermeiernek, midőn 1870-ben egy Eichorodt nevű poéta énekelte meg egy Biedermeier nevű néptanító takarékos életét a napoleoni idők után.

Kortársai igen főszenynek tartották Lajos Fülöpöt, a franciák ugynevezett „polgárkirályát”. Hóna alatt történelmi vezetőségű esernyőjével jobbra-balra köszöntgetve sétált Parizs utcáin és trónvesztése dacára szép vagyont hagyott családjára.

A takarékos németek császára, I. Vilmos, ha katonaköpenyegre megkopott, kifordította és örült, hogy új kabátja van.

...A régi jó világ mulatós bőkezű magyar urai és a vendégszerető asszonyai csupán apróságokban takarékoskodtak: ilyen volt például a gyufa. Egy régi magyar ur arról volt nevezetes, hogy minden gyufaszálat ketté vágott.

Főuraink közül főszenyiségéről volt híres gróf Batthyány Ferenc. Pozsonyi lakásába egyszer tolvaj surrant be, de a gróf észrevette és megfogta köpenyét. A tolvaj azonban kibújt a kabátból és elmenekült. A gróf sokáig hordta a tolvaj köpenyét.

Batthyány egyetlen leányát takarékos magánához akarta férjhezadni. Leányának választotta Zichy Károly gróf volt, ki a főszeny apát úgy nyerte meg, hogy azzal a még égő fűdibuszal gyújtott pipájára, amelyet Batthyány eldobott. Az öreg gróf régi komornyikjának árulta el, hogy beleegyezik a leánya házasságába. A komornyik azt sietett elárulni Zichynek, ki örmében egy ezüst tallért adott neki. A komornyik még ügyetlen volt eldicsekedni gazdájának a fényes borralalóval. Az öreg urnak ez sehogysam tettezt, de Zichy kivágta magát, azt mondta, hogy két garas helyett tévedésből adta az ezüst tallért borralalóul. Batthyány megnyugodott és a fiatal gróf feleségül vette a gazdag örökösöt.

...A világháború és az azt követő nehéz gazdasági viszonyok ugyszólván mindenkét lezoktatták a pazarlásról. A világ legtakarékosabb nemzetének azonban sokan a semleges hollandokat tartják. E tekintetben előjár Vilma holland királyné.

A skótok főszenyiségéről sok anekdota kering és zsufori a francia kispolgár is.

A takarékoság hasznos voltát legtmörőbben kifejezi Micawber, a híres angol írónak, Dickensnek egyik halhatatlan regényalakja:

„Évi jövedelem: 20 font, évi kiadás: 19 font, eredmény: boldogság. Évi jövedelem: 20 font, évi kiadás: 20 font és fél schilling, eredmény: nyomorúság.
Madarassy Erzsébet.

MAGYARÁZD MEG...

Zajos utca, dalos város
napsugaras házfalak,
miért onan annyi sáros,
annyi rongyos árnyalak,
akik szinte félve, lopva
huzódnak egy padsarokra
estenként a tereken, —
zajos utca, dalos város,
magyarázd meg ezt nekem!

Azt mondják, hogy munkanélkül
csavargók ez alakok,
kiktől félünk, ha sötétül
s becukjuk az ablakot,
s akik mindég lopakodva
huzódnak egy padsarokra
estenként a tereken.
Zajos utca, dalos város
magyarázd meg ezt nekem!

Mért van mégis annyi ellen,
s annyi ember, aki fél?
Hiszen minden ember — ember,
s egy Isten aklában él...
Mért vannak hát, akik lopva
bujnak meg egy padsarokra
estenként a tereken?
Zajos utca, dalos város,
ezt magyarázd meg nekem!

Koldusokból s lebzselőkből
állott mindig a világ.
Egyik koplal, másik dözsöl,
egyik kér s másik nem ad, —
egyenlőség szólamára
hullt halomra annyi pára
barrikádon esztelen...
Zajos utca, dalos város
ezt magyarázd meg nekem!

Zivatarban véd-e sátor?
Lélekválság idején
mit adhat az önmagából,
ki lélekben is szegény?
Diktatúrák, tömegeszmék
hirdetik, hogy jobb is lesz még
az élet-szigeteken.
Zajos utca, dalos város,
magyarázd meg ezt nekem.

HUZELLA ÜDÜN.

Asszonyok dolga

A konyha körül

Virágok a lakásban

Nyár után általában szeptember végén, október elején szokták a lakásokat átrendezni, télbe öltöztetni. Ilyenkor kell a szobanövényeket is átvizsgálni s nyári fejlődésük szerint elhelyezni, a kipusztultakat vagy betegeket kicserélni és a növényállományt kiegészíteni.

Régi megállapítás, hogy a növény, a virág varázsolja barátságossá, meleggé, otthonossá a lakást. Ez a megállapítás nemcsak nem érvényes, de fokozottabban érvényes a mai síma, korszerű bútorokkal berendezett lakásokra. A síma, egyenesvonalú bútorok szinte nyugtalanítják felületüket, virág után sóvárogunk. Eltekintve attól, hogy a korszerű bútor kiegészíthető egy növényasztallal vagy állvánnyal, a könyvvállvány szabad oldalától a falba épített vitrinig, a guriguri asztaltól a megrakott íróasztalig, mindenhová tehetünk virágot, zöld növényt, akár edényben, akár vázában, vágott állapotban. A hangsúly azon van, hogy hová mi való, melyik állik, díszlik jobban a kérdéses helyen.

Magas növényt, pálmát, Ficust, Philodendront stb. inkább önállóan helyezzünk el. Ezek monumentális megjelenésükkel növényállományra csak szabadon valók, leginkább

egy-egy sarok kiemelésére alkalmasak. Csak ha sok helyünk van, tegyük csoportokba, alacsonyabb virágok társaságába. A lefutók: Asparagus Sprengeri, Tradescantia stb. csoportban tömítőknél használhatók, azonban jól mutat pl. egy Asp. Sprengeri egyedül is, egy oszlopon, ahol a lecsüngő ágai jól érvényesülhetnek. A színeslevelű növények, pl. Begonia Rex, Beg. punctata stb. mindenütt szépen díszlenek. Virágos növényeket: ciklamen, jácint, tulipán, Cineraria, korall virág stb. oda helyezhetjük, ahol hely kínálkozik számukra. Természetesen nem szabad figyelmen kívül hagyni a növények hőmérséklet és világosság iránti igényeit.

Természetesen a vágott virágot a legkönnyebb elhelyezni, mert az iratokkal megrakott íróasztal komoly hangulatába is megeryhülő árnyalatot, kedves hangulatot visz egy-egy izléses virágokkal megrakott kerámia- vagy színes üvegváza.

Minden növény szempontjából döntő a világosság és a hőmérséklet, elsősorban tehát ezek szempontjából kell elbírálni a helyiséget, amelyet a színes, illatos, meleg hangulatot árasztó virágokkal fel akarunk díszíteni.

Z. E.

Őszi nagytakarítás

Háziasszony számára ősszel a legnagyobb probléma a nagytakarítás. Rutinizott, beosztással és rendszerrel dolgozó háziasszony ezt a kényes kérdést is úgy oldja meg, hogy nem borítja fel teljesen a házirendet és nem számúzi rövidebb-hosszabb ideig a családtagokat, hanem még a kisebb lakásokban is biztosít egy zavartalan zugot, ahol a háziak a nagytakarítás tartama alatt sem nélkülözik a megszokott kényelmüket.

A nagytakarítás előmunkálatai legalább egy hétig tartanak. Legelőször is a fiókok, szekrények tartalma kerül irgalmatlanul vizsgálat alá. Ne legyünk szentimentálisak a régi emlékekkel szemben, ne gyűjtsünk évről-évre közömbös levelezőlapokat, apró, haszontalan semmiségeket, amelyek az évek folyamán félelmetes arányban megnövekedhetnek. Ilyenkor szortírozzuk ki a feleslegessé vált lim-lomot. A szekrények alapos kitisztogatása után vizsgáljuk át a naftalinból kiszedett őszi holmikát és rakjuk el a nyári ruhákat. Majd szedjük le a csipketerítőket, takarókat, gondoskodjunk azok kitisztításáról. Hozassuk rendbe a hiányosságokat, vizsgáljuk meg a kályhákat, ha azok javítása szükségessé vált, úgy ejtsük meg ezt a nagytakarítás előtt.

Ha a falak fűtés folytán bekormozódtak, de a festést még nélkülözhetjük, folyamodjunk egy újabb keleti praktikus módszerhez: radióztassuk le falainkat. Nem drága eljárás, s a radiózás után a falak ha nem is lesznek vadonatújak, de egyöntetű, sokkal világosabb tónust kapnak. A koromfoltok is jóformán teljesen eltűnnek. Most az ajtók, ablakok lemosása következik. A fehér ajtóknál és ablakoknál ne használjunk szódás vizet, hanem szappanpehelyoldatot, nehogy a fényt elveszítse.

A fürdőkád forróvíz okozta esetleges sárga foltjait hígított sósavval távolítjuk el. Sorrendben a csillárok megtisztítása következik.

Ezek a munkálatok napokig eltarthatnak és a család kényelme mégsem érzi meg különösebben. Egyetlen nap van csak, amikor a két-szobás lakás tabu mindenki számára és ez a surolás és beeresztés napja. A surolásnál vigyázzunk, hogy minden egyes felsurolt rész után friss vizet cseréljen a takarító, különben minden fáradozásunk ellenére sem lesz szép a padlónk. Minden szobát kétszer kell felsurolni, s csak alapos száradás után következhetik a beeresztés. Legjobb, ha 100 %-os tiszta méhviasztot használunk, amelyet kellő mennyiségű vízzel

felhígítva és sárga festékkel színezve, vékonyan alkalmazva és gondosan felkefélve nagyon szép padlót nyerünk.

Most már felkerülhetnek az időközben kivasalt lenge, habos függönyök, amelyek a puha szőnyegekkel barátságossá varázsolják lakásunkat, visszakerülnek helyükre a gondosan letisztított képek, sárgán csillognak a réztárgyak, színesen virítanak a himzett takarók, diványpárnák és a háziasszony, mint a csatát nyert diadalmas hadvezér, fáradtan, de könnyű szívvel szemlélheti őszi képet öltött lakását.

F. M.

Divatba jött a „Ferenc Jóska” — a nőknél.

Valamikor régen az uri világ előkelő öltözéke volt a hosszú, fekete Redingót, amit a magyar népszerűen „Ferenc Jóska” nevezett. A férfidivatból régen kikopott a redingót, de az őszi és téli női divat erősen felkarolta s a képünkön látható modell főleg karcsu, nyulnak hölgyeknek áll igen jól.

Őszi étrend

A takarékos polgári étrendet a szezoncikk befolyásolja. A háziasszony legtöbbször a piacon határozza el, hogy mit fog főzni. Ez annyiban helyes, hogy majdnem naponta változik az egyes élelmiszerek ára és így célszerű azokhoz alkalmazkodni s a konjunkturát kihasználni. Másrészt a terpesztésben is sok takarékoság rejlik. Ebben az esetben pedig abban áll a terpesztés, hogy étrendünkben kapcsolatot teremtsünk az egyik és másik nap, az ebéd és vacsora étrendje között. Ebben ügyesek a franciák, akik semmi mellékterméket és maradékot nem hagynak kihasználatlanul és majdnem mindig úgy főznek, hogy felhasználják azt, ami tegnapi étrend megmaradt. De nemcsak húsmaradékról van itt szó, amit a mai drága időkben bizonyára egy háziasszony sem hagy kiabaveszni, hanem például a levesmaradékot, a lefőzött főzelék levét is felhasználja és mivel a francia konyhában sós vízben főzött főzeléket fogyasztanak, a másnap levést úgy tervezik, hogy az összhangban legyen az előző napról fennmaradt főzelék levével, vagyis a levést azzal lehessen elkészíteni. Ugyanígy használódik fel minden pecsenyészir, a füstölthússok leve, vagyis mindaz, ami különleges ízt ad az ételeknek. A francia konyhát éppen ezek az utánozhatatlan ízek tették híressé, ezek azok, amiket raffinaltságnak nevezünk a konyhaművészetben.

Minestra. Mély, kerekalju edénybe tegyünk bőven dísznözsirt, elvagdalt szalonnát, elvágott hagymát bőven, parányi fokhagymát, elvágott zöldpetrezselymet, késhegynyi törött borsot és mindezt pirítsuk sárgára. Elvágott fodros keit tegyünk hozzá és mindezt alaposan pároljuk át. Ha megfonnyadt, huslevessel eresztjük fel (lehet fél liter vízzel is), belefőzünk rizst, zuzát, májat és esetleg aprólékot, gombát, zöldborsót, izesítjük. Tálalásnál reszelt sajtot adunk hozzá.

Paradicsomos galuska. Háromnegyed kg. burgonyát megfőzünk, forrón áttörjük. Hozzáadunk 6 deka vajot, sőt, 1 deci lisztet, 3 egész tojást és mély fazékban egészen könnyű tésztának dolgozzuk ki. Próbagaluskát főzünk sós vízben és ha kell, lisztet vagy tejet adunk hozzá. Apránként keveset főzünk ki. Túzálló formát kivajazunk és sorjában úgy rakjuk be, hogy egy sor galuskát megszórunk bőven sajttal. Tetejére vastag paradicsommártást öntünk, amelyet sajttal tettünk sűrűvé 25 percig sütjük. A megszokott galuskát így is készíthetjük, vagy maradék paradicsommártást tudunk így felhasználni.

Olcsó kakaós torta. Egynegyed kg. lisztet összekeverünk háromnegyed csomag sütőporral, 20 deka cukorral, 3 deka darált dióval, 5 deka jó kakaóval és egynegyed liter tejjel. Jól felkeverjük. Vajazott és lisztezett tortaformában sütjük. Hidegen kétszer átvágjuk, kétféle lekvárral öntjük és csokoládéval vonjuk be.

Káposztapudding. 1 kg. fehér káposztát összezévünk, sós vízben félpuhára főzünk, leszűrjük, kinyomjuk és húsdarálón átdaráljuk. 4 tojássárgáját keverünk 8 deka vajjal, hozzáadjuk a káposztát, 5 deka morzsát, sőt, borsot, 8 deka darált füstölt kolbászt és végül 4 habot. Háromnegyed órát gőzöljük vajazott puddingformában és vajasmorzával leöntve tálaljuk.

Olcsó mézes sütemény. Deszkán összekeverünk 6 deci lisztet, 2 egész tojást, egy kávéskanálnál ezódabikarbonát, törött fahéjat, törött szezámmagot, kevés rumot, 3 evőkanál melegített mézet, 16 deka cukrot, 1 kávéskanál zsírt. Késszaggatjuk és sütjük. Tetejét sárgájával kenjük meg, a tepsit nem kell kikennünk.

Csokoládéomlett. 2 tojássárgáját keverünk 3 evőkanál cukorral, hozzáadunk 3 tojásfehérjét, 1 evőkanál reszelt csokoládét és fél evőkanál lisztet. Ha vajon megsült, megkenjük lekvárral, összehajtogatjuk, tetejét meghintjük cukorral és reszelt csokoládéval, majd melegen tálaljuk.

Spagetti töltve. A spagettit sós vízben leforrósítjuk, leszűrjük. Hagymát zsirban pirítunk, beletegyünk paradicsompürét, finomra vágott sonkát, sőt, borsot, lepárolt gombát, reszelt parmezánt. Mindezt a spagettivel összekeverjük, forrón tálaljuk és tetejét külön reszelt parmezánnal megszórjuk.

Máktorta. 17 deka cukrot, 14 deka vajjal és 5 tojássárgájával habosra keverünk. Hozzáadunk 17 deka darált mákot, 4 deka darált diót, 1 citrom levét és reszelt héját, 5 habot. Vajazott és lisztezett formában háromnegyed órát lassan sütjük és ha kihült, fehér citromgusszal vonjuk be.

A Pepi már kezdi!

Kedves Miska komám! Ne haragudj, hogy nyilvánosan itt válaszolok elkeseredett soraidra, amiket nem hoztam intéztél. Véletlenül azonban én is ott álltam a mozi és a bőrkereskedés kirakata között, ahol te Dódi nevű gimn. V. oszt. tan. barátoddal a kikaszott holmikát szemlélted.

— Hüh, de csuda jó bőr! — mondtad csillogó szemmel egy vadonatúj futballabdára — klasszul lehetne focizni vele. Mi?

— Mühü, — felelte Dódi elmerengve — nagy ára lehet annak! Sajnos, megkezdődött a suli, vége a vidám úri életnek...

Szomorkásan léptetek a moziképek elé és újabb sóhaj szállt fel szívetekből.

— Remek zris darab lehet ez, — vélte Dódi — én azt szeretem, amelyikben sok a kovboj meg a híríg.

— A Harry Pijel veri az összes pasikat, minden filmjét láttam, megéri a pézít, vagány egy srác — vélted te, aztán nagyot neveltél: — Odasüss, annak a pasmagnak éppen olyan a blattja, mint a Pepinek!

— Azám, a hétszázall! — morogta Dódi, mire mérgesen hozzátetted:

— Ez a Pepi már megint kezd. Ma délután a latinon észrevetted, hogy olvasok a pad alatt és azontá: Tisztelettel felkérlek, Mihály, te gézengúz csirkefogó, figyelj és ne vacakolj, mert úgy kipöndörítlek, hogy a lábaddal sem éri a földet. Hát mit szólsz hozzá? Figyelted az esetet?

Dódi kicsit gondolkodott, majd ezt válaszolta:

— Erre nem emlékszek, mert akkor éppen a Kosztics új töltőtollát szedtem szét, ki is folyt belőle a tinta, mert nem tudtuk összerakni.

Te tovább fűzted a témát és keserűen azt mondtad:

— Elvégre az mégsem járja, hogy pár napja nyílt meg a suli és a Pepi már most kezd...

Miska komám, biz erre én elmosolyodtam. Ez a Pepi valószínűleg a latin tanárokat jelenti, aki erőlyesen ráncba akar szedni beneteket, már az év elején. Azért szólt rád haragosan, amikor óra alatt detektívregényt olvastál. Hidd el, neki volt igaza.

Homályosan emlékszem arra, hogy egyszer én is voltam diák, olvastam regényt óra alatt s kaptam is érte akkora nyaklevest, hogy oldalt billent a fejem. Aztán a papám is kiutalt otthon egyet családi pótlékként, hogy visszabilenjen. Nem haltam bele, kérlek, sőt mondhatom, hogy azok a pofonok, akiket később az élet szózott a nyakam közé, sokkal jobban fájtak, mint ezek. S a legtöbbjét bizony igazságtalanul, ártatlanul kellett elszennvednem, míg ezt a kettőt jogosan kaptam. Most már beismerem.

Persze, te ezt még nem érted. Haragszol, hiszen a vakációi láz ott ég a bőröd alatt és a padbaszúrt tollhegygel jól esik kenyérgalacsint pöckölni a tanár úr fejéhez, amikor háttal van az osztálynak. Pompás élvezet számotokra a tízórát már 9 óra előtt megenni, lehetőleg algebre alatt és gombostűvel szurkálni a Szacs Pista hátát, akire egyébként is pikkel a Pepi és ilyenformán szegény gyerek csak sziszegni tud, de nem adhatja vissza a kölcsönt. Legfeljebb hátra-hátra rúg, ám nem tudja elérni a bokádat.

Ez mind igaz, — a ti szempontotokból nézve, — mert sokkal üdítőbb szórakozás labdát rúgni a gyepen, mint Dódi lábát a pad alatt, hogy adja már ide azt a vicces verset, amelyet a tornatanárról írt történelemórán és most németóra alatt vágan röhög rajta a banda. Ilyenkor kellemetlen meglepetés, ha a tanár úr észreveszi a heccet és nyaka közé csördít a rakoncátlankodó társaságnak. S az ember túrni kénytelen.

Ez a diák sorsa. És pássz!

Nem akarlak böles tanácsokkal és intellektuálisan benneteket, hiszen úgysem figyelnétek rám: ti a futballabdát és a kikaszott kovbojképeket csudáljátok és titokban olvasni szeretnétek a pad alatt. Én is ezt

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik. Szép, tiszta, világos szobák. minden modern kényelemmel. (Központi fűtés, hideg- meleg folyóvíz, telefon, stb.) Polgári szálló — polgári árak!

Nagy magyar államférfiak

Esterházy Miklós

Irta: Csiszár Béla

Magyarország szomorú korszakában, amikor két századon keresztül a török ellen csatáztak, — a 16. és 17. században, — a gondviselés különös bölcseséggel adta a kiválóbbnál-kiválóbb államférfiakat a magyarságnak. Pázmány, Zrinyi, Bocskay, Bethlen és még annyi más nagy magyar politikus mellett akkor élt Esterházy Miklós is, a nagy nádor, a kiváló nemzeti reformer, a nemzeti jogok erőshíttő őrzője, akinek a nagy magyar államférfiak képtárában különösen kiemelkedő hely jut. Mint annyi más igazán nagy ember, Esterházy is a maga erejéből küzdötte fel magát azzá, ami lett. Atyja pozsonyi alispán, de egyébként elég szegény nemesember. Fiára így tehát, mikor az elvégzi iskoláit, nagyon szerény örökséget hagy, de ebből is kitagadja, mikor az ifjú Esterházy katolikus hitre tér át. A későbbi nádor és előkelő gróf, aki Magyarország leggazdagabb, hercegi családját alapítja meg, szegényebb és koldusabb a templom egerénél, de mélyes hite, bátorsága, nagyszabású egyénisége s szeretetreméltó tulajdonai révén csakhamar megfelelően elhelyezkedik. Illésházy nádor, nagybátyja, fogadja magához; itt közelről is megismerkedik az ország közügyeivel és törvényeivel, amelyeknek ismeretére később, nádor korában maga is rászorult. Urát elkíséri lengyelországi számkivetésében is, majd részletes oldalon a Bocskaytól összehívott országgyűléseken, később a törökkel létrejött békekötéseknél s egészen a nádor haláláig Illésházy oldalán járja a közélet iskoláját.

Gazdájától eltérőleg, hűséges hiva a Habsburg-uralkodóháznak. Nem önös érdek vezet, hanem a nemzet java és érdeke egyedül. Mint Pázmány, a nagy kardinális, Esterházy is azt a meggyőződést vallja, hogy a magyarság nagy nemzeti szerencsétlenségében, mikor a török legvirágzóbb országrészeit tartja kezében s kiűzése elegendő erővel, kellőszámu haddal s anyagi alappal nem rendelkezik, minden módon királyaira kell támaszkodnia s ahelyett, hogy ellene fordul, meg kell nyernie a Habsburg-uralkodókat magának simulással, nyíltsággal és őszinte melléállással. Esterházy meggyőződését soha sem rejtette véka alá s mint nádor, különösen nagy erővel és törhetetlen hittel képviselte politikai vezéreszméjét. Fájdalmas tragikumuma volt, hogy lojalitása és hűsége ellenére a magyarság érdekében viselt harcai miatt gyanakvással és rosszhiszeműséggel kísérik működését a bécsi udvarban s nemcsak erről az oldalról, hanem az előjogait körömszakadtáig védő főnemesség részéről is állandó támadások érik.

Illésházy volt servitora hamarosan előkelő pozícióba emelkedik. Kinevezik a kunok kapitányává, majd királyi tanácsossá, a király bárói rangra emeli, később pedig grófi méltóságot adományoz neki. Az országgyűlés egyik bizottságának vezetőjeként kerül a király elé, aki előtt olyan feltűnő politikai éleslátást és szónoki ügyességet áru el, hogy egyszerre magára irányítja az uralkodó és az udvar figyelmét. A király bizalmába fogadja, minden fontosabb ügyben kikéri tanácsát s elhalmozza kegyeivel. Több

kitüntető bizalmas kiküldetésben van része, így a többi között őt küldi ki II. Ferdinánd királyi főbiztosként a nagykárolyi értekezletre, ahol a király és Bethlen fejedelem közt létrejött békekötés egyes elintézetlen pontjait vették tárgyalás alá. A béketárgyalásokon is ő a királyi Magyarország képviselője s mindent elkövet, hogy a magyar érdekeket megvédje és a fegyvernyugvást minél hosszabb időre biztosítsa.

Harminchétféves mindössze, mikor az országgyűlés megválasztja az ország nádorának, a király után legfőbb urának. Nem kereste ezt a hivatalt, szabódik is elvállalásától, de a király és a rendek bizalma elől nem térhet ki. Nem fényes hivatalt lát a nádorságban, hanem olyan felelősségteljes posztot, ahol mindent el akar követni a nemzet érdekében, forrón szeretett hazája megmentésére és javulására. Testvérháboruk tépik Magyarország népét és a török ellen senki sem gondol. E kettős baj mellé nem megvetendő problémaként mered a bécsi udvar önkényeskedése, a magyar jogokat elkönfiskálni akaró magatartása. Késhegyig menő harcokat kell folytatnia, hogy a királyt a rendi előjogokat biztosító hitlevél kiadására, a jogok megtartására és a magyar ügyeknek a magyar érdekek szellemében való elintézésére rávegye.

Bethlen Gábor fejedelem ekkor indítja meg harmadik hadjáratát a királyság ellen. Maga Esterházy is a harctérre siet és a seregek élére áll. A siker nem akadályozza meg, hogy a békére ne hívja fel a testvérháború vezetőit s a sok sebből vérző ország bajainak orvoslását ajánlja figyelmükbe sérelmeik hánytorgatásánál. Ugyanakkor a háborgó főrendek ellen is kell harcolnia, akik az országgyűléseken bécsi barátsággal és jogaik elárulásával gyanúsítják. Heroikus harc volt ez, amely nálánál erősebb idegzetű embert is felőrölt volna. Esterházy azonban kemény legény, továbbdolgozik, hogy helyrehozza az ország egységét, törvényeit betartassa a királlyal, sérelmeit orvosoltassa és a magyar elégedetlenkedőket nyugalomra s mérsékletre intse. Csak, mikor egészsége is megrendül, esik össze az embertelen munkában. Beadja lemondását, amelyet azonban, hiába ismételt meg többször is, nem fogad el az uralkodó. Az országgyűlés is kéri, folytassa tovább munkáját és ne kedvetlenedjen el. A rendek azonban ezután sem akarnak hallani arról, hogy erejükön felüli hadviselést és hadiadót vállaljanak. Nem segít a bécsi udvar sem a törökellenes háborúkban, sőt állandóan akadályozza a magyarság vállalkozásait, kezdeményezését. Fjéjjel-nappal dolgozik fáradhatatlanul, küldözi leveleit, felterjesztéseit, rendeleteit, hírnökeit az udvarhoz, Erdélybe s az ország minden részébe, de mindinkább azt látja, hogy jóslatai, amelyeket nádorsága során tett, kezdenek szomorú valósággá válni. Husz évi nádorsága az önfeláldozó honmentő munka fáradaimaiban, önmérsztő küzdelmeiben telik el s végül is munka közben éri a halál, amely a magyarságot egyik nagy, önzetlen és fáradhatatlan fiától, kiváló államférfiától és nagyszabású egyéniségétől fosztja meg.

műveltem, amíg rá nem fizettem. Mert ne feledjék el, urfiak, hogy még csak éveleje van, de a Pepi már kezd. Még hozzá így, ilyen szigorúan. Hát mi lesz itt akkor később, a jélevi bizonyítvány kiosztása idején? Azért mondom, hogy jó lesz meghúzódni és

tanulni, mielőtt kitör a botrány és a papa akcióba lép. Már pedig az atyáknak igen erős tenyerük szokott lenni —, ha ifjúkori emlékeim nem csalnak... S ebben az esetben bizony nem csalnak...

K. A.

KERESZTREJTVÉNY

37. (280.) szám.

Beküldte: Ráduly Gyula

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
17			18						19					20	
21		22						23	24					25	
	26		27				28	29	30				31		
32	33		34			35			36			37			38
39					40				41			42			
43				44	45	46		47			48		49		
50			51		52					53		54		55	
56			57		58				59			60	61		62
		63													
64	65		66			67				68		69			70
71		72		73	74			75	76			77			78
79			80					81						82	
83					84				85			86			
87				88		89	90		91			92		93	
				94		95	96			97		98			
99	99a		100				101			102					103
104		105		106				107	108						109
110															

Beküldendő: Vízsz. 1. + 18. függ. 51., 63., 73., függő. 1. + 110., vízsz. 23., 35. 36. Határidő: okt. 21.

Vízszintes sorok:

1 Vörösmarty: „Az özveggy”-ből 2 sor (nyíl-
irány) u. b. f. 17 Az iskolában van. 18 Sokan
vágynak rá. 19 Vadászatnál kíséget (ford.) 20 Kis
katonai alakulat (ford.) 21 Latin személy n. 22
Mókázik, de bizalmasan. 24 Ótvar. 25 Id. rag. 27
A-val román tábornok neve. 28 Rag. 30 G-vel és
ford. volt tengernagy. 32 Résen van. 35 Kézimun-
ka. 37 Nyomdokon. 39 Szabadságszerető népek
40 Sziklát képez. 41 Személyes névmás. 42 Nyom-
dai kellék. 43 Test része. 45 Betű cserével száll.
49 Álmos legényben találni. 50 Szerb város. 51
Tényleg az. 55 ...szláv. 56 A vessző is az. 57 Fon.
betű. 58 Kiosnyító képző. 59 Tiltó szó. 60 = vízsz.
21. 62 Helyhatározó. 63 Madár dalol. 64 Kettő.
66 Ót. 67 E. Y. 68 Ford. jam. 69 Kötőszó. 70 Ford.
göcs mássalhangzó. 71 M-el kenőcs. 73 Bizonyos
helyeken ezek utján segítik elő a népesedést. 78
Id. szent. 79 ...gi lelet. 81 Házi állat és madár
(2 szó). 82 Kaszálóban van. 83 ...szóló idézetet
gyakran kaphat. 84 = 62 vsz. 85 Távolodást fejez
ki. 86 Pusztán lakó. 87 A magasak osztogatják.
ford. 89 Elemi iskolában van. 89 Ilyen anyag is
van (orvosi). 94 El-lel Tas fia volt. 96 Meggyőző-
dés. 97 Id. számnév. 99 Söhaj. 100 Négy farkatlan
egér. 102 Id. arany + Rudyard Kipling írta. 103
Vadállat mássalhangzó. 104 Házi állat himje.
106 Katonák a tagjai. 108 P-vel vízi ember. 109
Büzlükben van.

Függőleges sorok:

1 A vízsz. 1-ből szintén 2 sor. 2 A végén 2
betű pótlással francia folyó. 3 Kettős mással-
hangzó. 4 Sáfó betűj keverve. 5 Angol férfi név.
6 Uralkodó adta ki hajdan. 7 Sapka. 8 Jut vala-
hová. 9 Megfelelő. 10 All oroszul. 11 Minden há-
zon van. 12 Ford. lóval bibelődik. 13 Evés után
az ember... 14 Örökség népies kifejezésének má-
ssalhangzó. 15 Előkelő. 23 Vörösmarty egy ked-
ves kis versének kezdő sorai. 26 Kutat. 28 Sze-
mélyes névmás. 29 Kinaj név. 31 Abesszin. 33
Rejtőzik. 34 Előny ford. 35 Sok rab részeseül ben-
ne. 36 Ábrándozó pillantások. 37 Német város
(fon.) 38 Ford. Tibet fővárosa. 44 Igekövető. 46
...rol, tisztogat. 47 Kettős mássalhangzó. 48 Id.
névelő. 51 Hajba való. 52 Ford. férfi becenév.
53 Ford. vasuton. 54 Kabátok népiesen. 57 Hulló.
61 Id. számnév. 65 Gárda. 70 Csalárd számító.
72 Megokol, indokol. 74 Latin kötőszó. 75 Folyó.
76 Duplán szülő beceneve. 77 Egyforma magán-
hangzók. 78 Ülőhely. 80 Közl. rövidítés. 82 Ál-
latkert. 88 Filmszínész keresztnéve. 90 Id. kettős
magánhangzó. 91 Vasváriban van. 92 Forcúta
a pap teszi. 94 Elpusztít. 95 Csokoládé márka.
97 Régi nép. 98 Nálunk most kezdik termelni.
99-a Szórméje beces és drága. 101 Kötőszó. 102
A Volga mellékfolyója. 103 Ford. nem hagyja bé-

kében. 105 Egyforma mássalhangzók. 107 Angolul
megyek. 108 Szerszám. 109 Semmi.

**35. számú keresztrejtvényünk helyes meg-
fejtése:**

Vízsz. 1. Irodalmi esemény ez, a Toldi sze-
relme óta még nincs. 18. Hol egy futót ütök el,
hol egy parasztot. 30. Borsod. 50. Szemere Pál-
hoz. 89. Jön az öregedés. Függ.: 1. Im meg van
már a miniszterelnöknek a folytatása is. 2. Ró-
zsabokor a domboldalon. 16. Akkor legalább
több lesz a zsebedben, mint a fejedben. 29. Sza-
páry. 53. Rontó Pál.

Helyesen megjejtették: Papp Mózes, Lázár
Béla, Bors Balázs, Dombrády Gyula, Dombrády
Dóra, Csavár Endre László, Csibi Lenke, Kiss
István, dr. Zakariás Jenőné, Zakariás I. István,
Zakariás Tibor, Buzás István, Kelemen Erzsébet,
Szabó Józsefné, özv. Zákonyfi Antalné, Benedek
Judit, Misztrik Kató, Dombrády József, Dombrá-
dy Ferenc.

Renate Müller,

a fiatal, nagytalentedű filmszínész — mint
jelentették — meghalt. Képünk kevéssel halála
előtt készült.

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavanként 3 le, vastagabb
betűvel 6 le. Legkisebb apróhirdetés ára 30 le.
(Az állástkeresőknek 33 százalék kedvezmény.)
Cím a kiadóban 10 le.

Lakás

Kiadó

4 szobás parkettes ösz-
komfortos uri lakás.
Megtekinthető 11-1-ig.
Oradea, Strada Holban
44. szám.

Kertvárosban,

villamos megálló köz-
vetlen közelében 2
szobás modern magán-
ház azonnalra kiadó.
Oradea, Str. Cantacu-
zino 60. Értekezni: Dal-
la. Telefon 802.

Butorozott szoba

kiadó. Oradea, Str. Xe-
nopol 13. szám.

2 szobás

előszobás utcai lakás
kiadó november 1-re.
Oradea, Str. Bratianu
No. 52.

Kiadó

október 15-ére külön-
bejárati butorozott
szoba, esetleg teljes
ellátással is. Ugyanott
egy jókarban levő
csikópor és egy vas-
kályha eladó. Cím:
Oradea, Str. Averescu
No. 37.

Kiadó

november 1-re 3 szo-
bás, fürdőszobás udva-
ri lakás, ugyanott egy
2 szobás. Oradea, Cio-
rogariu-utca 41. szám.

Kiadó

2 szobás mellékhelyisé-
gekből álló lakás no-
vember 1-re. Cím: Ora-
dea, Str. Bratianu 55.

Kiadó

modern garzon lakás
és egy borpince. Ora-
dea, Oltenia-utca 2.

Utcai háromszobás

lakás mellékhelyisé-
gel, november 1-re ki-
adó. — Utcai butoro-
zott szoba azonnalra
kiadó. Oradea, Parcul
Carmen Sylva 6. szám.

Háromszoba

előszoba fürdőszobás
lakás november 1-re
kiadó. Oradea, Strada
Aurel Vlaicu 31-a.

Egyszobás

szép lakás kiadó no-
vemberre. Oradea, Str.
Dimitrie Cantemir 55.

Kiadó

kétszobás, udvari la-
kás. Oradea, Str. Bra-
tianu 61. a/a-t.

Kiadó

kertes házban 3 szo-
bás, fürdőszobás la-
kás november 1-re.
Oradea, Str. Clodas
38. szám.

Házasság

Középkoru

keresztény férfi felesé-
get keres némi hozó-
mánnyal, 50-es jelgére
címet kiadóra kérek.

Adás-vétel

Jókarban levő

2 sötétkék Neumann
télikabát 6-8 éves gye-
rekeknek eladó. Oradea,
Str. Bratianu 49. szám.

Jókarban

levő használt vaskály-
ha öntött és előmele-
gítő cserépkályhához
eladó. Oradea, Strada
Andrei Muresan 10. sz.

2 kiló

liba pehely-toll eladó.
Oradea, Treb. Lauriana
10. szám.

Eladó

egy jókarban levő
használt gyermek bun-
da, barna, 7 éves lány-
kának és egy férfi ró-
vid bőrkabát, Oradea,
Str. Vlahuta No. 34.

Használt

télikabát, 14 éves fiu-
nak eladó. Oradea,
Str. Millerand No. 3. I.
emelet jobbra.

2 darab

uj nagy, kényelmes va-
lói marhabőrből, el-
sőrendű kiállításra
készült fotój eladó.
Cím: Oradea, Regele
Ferdinand 16, emelet.

Egy sötétkék

női télikabát kisebb
alakú eladó. Szabó J.
Oradea, Str. Gheorgh
Lazar No. 5.

Eladó

költözködés miatt sod-
ronybetéttel ágyak,
szalongszék, nagy
tűkörrel, ebédasztal,
festmények, márvány
mosdó, stb. Oradea,
Str. Ciorogariu 15. föld-
szint 1. balra. Megte-
kinthető délelőtt 10-10
1 óráig.

Egy új télikabát,

2 felöltő, öltönyök, ka-
puk középtermű
férfira eladók. Oradea,
Str. Tichindeal No. 18-a

Hülau léle

Szilgyártó segédekét
felvezsek Kotyasz. Ora-
dea, Str. Alexandri 53.

30 katasztrális

hold föld Oradea ha-
tárában hasznonbérbe
adó. Cím a kiadóban.

Segítség

az iszákosság ellen.
Kérjen díjtalan fei-
világosítást: dr. Odor
„Mária” gyógyszer-
tárában, Carani, jud.
Timis-Torontal.

Radnai-féle

magyar gyorsírást ju-
tányosan tanítok. —
Cím a kiadóban.

Ne járjon

pecsétes ruhában, hasz-
náljon „Roxitat”. Kap-
ható drogériákban.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén
Oradea, Str. Regele Carol II. No. 5.